

Міністерство освіти й науки України

Національний університет «Києво-Могилянська академія»

Факультет соціальних наук та соціальних технологій

Кафедра політології

Магістерська робота

Освітній ступінь – магістр

На тему: **«ВПЛИВ РОСІЇ НА ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИЧНОГО ІМІДЖУ
УКРАЇНИ В США»**

Виконав: студент 2-го року навчання

Спеціальності

052 Політологія

Лішнянський Роман Андрійович

Керівник Гарань О. В.

Доктор історичних наук, професор

Рецензент _____

Магістерська робота захищена

з оцінкою _____

Секретар ЕК _____

«__» _____ 20__ р.

Київ – 2023 р.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ, ЯКІ СКЛАДАЮТЬ ПОЛІТИЧНИЙ ІМІДЖ ДЕРЖАВИ	6
1.1. Поняття та зміст іміджу держави	6
1.2. Імідж держави як складова успіху на міжнародній арені	10
1.3. Сприйняття політичного іміджу України на світовому рівні	13
РОЗДІЛ 2. РОСІЙСЬКА ПРОПАГАНДА ЯК ЕЛЕМЕНТ ВПЛИВУ НА ОБРАЗ УКРАЇНИ В ПОЛІТИЧНИХ КОЛАХ США	16
2.1. Поняття та зміст пропаганди	16
2.2. Вплив російських ЗМІ на формування іміджу України	19
2.3. Роль українських закордонних ЗМІ на формування національного іміджу	26
РОЗДІЛ 3. МІСЦЕ УКРАЇНИ В СУЧАСНОМУ ГЕОПОЛІТИЧНОМУ ПРОСТОРИ США ТА РФ	30
3.1. Передумови агресивних дій РФ у контексті руйнування політичного іміджу України в пострадянську епоху	30
3.2. Політика США щодо надання допомоги Україні до повномасштабного вторгнення	34
РОЗДІЛ 4. ВПЛИВ РФ НА ВІДНОСИНИ США ТА УКРАЇНИ ПІСЛЯ 24 ЛЮТОГО 2022 РОКУ	38
4.1. Підвалини стосунків США та України	38
4.2. Роль США в російсько-українській війні	40
4.3. Дії США після виборів у США у 2022 році	43
4.4. Роль американських інтелектуалів у формуванні іміджу України	46
4.5. Позиція США стосовно надання допомоги Україні після виборів 2022 року	52
ВИСНОВОК	56
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	61
АНОТАЦІЯ	71

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ЄС – Європейський Союз

ЗМІ – Засіб масової інформації

НАТО – Організація Північноатлантичного договору

СРСР – Союз Радянських Соціалістичних Республік

РФ – Російська Федерація

США – Сполучені Штати Америки

ЦАЄП – Центр аналізу європейської політики

USAID – Агентство США з міжнародного розвитку

ВСТУП

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що Україна з початку вторгнення отримує гуманітарну та військову допомогу на регулярній основі від багатьох країн, зокрема від США. РФ, як агресор, використовує всі можливі методи для знесення позицій України як на військовому, так і дипломатичному фронті. Одним із засобів досягнення цієї мети є викривлення політичного іміджу України в очах світової спільноти, зокрема, основного союзника України – США.

Відносини України та США вибудовувалися понад 30 років з моменту отримання Україною незалежності після розпаду СРСР. Можна вважати, що політичний істеблішмент США проявляє неоднозначне ставлення у зовнішній політиці відносно України внаслідок різноманітних чинників. Враховуючи наміри РФ зруйнувати українську державність усіма можливими способами, важливо зрозуміти, яка її роль у формуванні політичного іміджу України. Окрім цього, важливо звернути увагу на той факт, що в США представлені радикальні політичні кола вигляді конкретних політиків, які можуть використовувати образ України для загравання з виборцями як засіб для досягнення своїх особистих внутрішньополітичних цілей.

Метою роботи є виявлення і аналіз механізмів впливу РФ на формування політичного іміджу України в США.

Поставлена мета зумовила необхідність вирішення наступних **завдань**:

- Дослідити зовнішню політику РФ стосовно формування уявлення та сприйняття іміджу України серед політичного істеблішменту США;
- Проаналізувати позиції та інтереси політичних кіл США, які своїми заявами впливають на формування іміджу України;
- Дослідити роль ЗМІ, пропаганди та лідерів думок у формуванні політичного іміджу України та проаналізувати їх наслідки на формування політичного іміджу України в США;

Об'єктом дослідження є політичний імідж України в США.

Предметом дослідження є вплив російської пропаганди на формування іміджу України в США.

Дослідження може включати аналіз зовнішньої політики РФ, інтересів та цілей радикальних політичних кіл США, ЗМІ та інших факторів, що впливають на формування політичного іміджу України.

Методологія та методи дослідження: контент-аналіз, компаративний аналіз, ретроспективний метод, класифікація, case-study.

Джерельну базу роботи склали: наукові праці В. Королька, Г. Почепцова, Є. Тихомирової, Т. Лебедевої та Є. Пашенцева, а також публікації аналітичних центрів, нормативно-правові акти України, РФ та США, новинні публікації в українських та зарубіжних виданнях, дописи у соцмережах тощо.

Теоретичне та практичне значення одержаних результатів. Теоретичне значення полягає в тому, що положення і висновки дипломної роботи доповнюють сучасні дослідження у сфері впливу РФ, США на політичний імідж України як її союзника, а також місце України в геополітичній стратегії вищезгаданих держав. Робота має практичну спрямованість. Теоретичні положення та висновки можуть бути використані при публікації статей, навчальних посібників і методичних розробок із навчальних курсів та дисципліни «Політологія» для студентів факультетів закладів вищої освіти.

Структура роботи обумовлена її метою, завданнями та предметом дослідження. Дипломна робота складається зі змісту, переліку умовних скорочень, вступу, 4 розділів, якими охоплюються 14 підрозділів, висновків, списку використаних джерел (92 найменування) та анотації. Загальний обсяг дипломної роботи становить 72 сторінка, у тому числі список використаних джерел – 12 сторінок.

Ключові слова: політичний імідж держави, пропаганда, ЗМІ, лідери думок, геополітика, США, Україна, РФ.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ, ЯКІ СКЛАДАЮТЬ ПОЛІТИЧНИЙ ІМІДЖ ДЕРЖАВИ

1.1. Поняття та зміст іміджу держави

Слово «імідж» з англійської – образ (image). Воно має латинські корені (imago, imaginem), що означає імітувати¹. Імідж об'єкта розглядається як збір усіх його описів, інформаційних представлень та висновків про нього².

Чечель О.Ю. визначає імідж країни як комплекс об'єктивних взаємозалежних характеристик державної системи (економічних, географічних, національних, демографічних тощо), що сформувалися в процесі еволюційного розвитку державності.³ На думку Є. Тихомирової, імідж країни – це образ, уявлення про державу як соціально-політичний інститут і країну, яку вона представляє⁴.

Як зазначає Д. Ольшанський⁵, імідж держави це не просто психологічний образ свідомості як відображення реальності, а спеціально змодельоване відображення вже створеного професіоналами образу на основі певної реальності. Д. Ольшанський вважає, що політичний образ держави є уявним образом, який формується у свідомості громадян та іноземної аудиторії. Це означає, що сприйняття та сприйняття держави залежить від того, як вона представляється в масовій свідомості та зовнішньому світі⁶.

Згідно з Е. Галумовим, імідж держави складається з образу демократії країни, іміджу влади, іміджу економіки країни, зовнішньополітичного іміджу країни та іміджу її інформаційної політики. Ці компоненти впливають на

¹ Etymology, origin and meaning of image by etymonline. Etymonline - Online etymology dictionary. URL: <https://www.etymonline.com/word/image> (дата звернення: 04.06.2023).

² Martin, I. M. Measuring a multi-dimensional construct: Country Image / Martin, I.M., Eroglu, S. // Journal of business research, – 1993. – Vol. 28. – pp. 191–210. – 193 p.

³ Чечель О. Ю. Формування іміджу держави на міжнародній арені // Інвестиції: практика та досвід. – 2016.-№ 10.- с.8286. – 83 с.

⁴ Тихомирова Є. Б. Імідж України в контексті міжнародних рейтингів. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/58736/07-Tihomirova.pdf?sequence=1>

⁵ Ольшанський Д. В. Політико-психологічний словник: Навч. посібник для студ. гуманіт. спец. вузів. – М.: Академ. проект, Екатеринбург: Ділова книга, 2002. – 574 с.

⁶ Ольшанський Д. В. Політико-психологічний словник. – М.: Академічний проект, 2002. – 576 с.

сприйняття країни як актора в міжнародних відносинах та визначають її статус на світовій арені. Образ демократії відображає ступінь демократичності політичної системи, імідж влади відображає довіру та ефективність владних структур, імідж економіки відображає стан та розвиток економіки країни, зовнішньополітичний імідж відображає роль країни на міжнародній арені, а імідж інформаційної політики відображає спосіб комунікації та представлення країни на міжнародному рівні⁷.

Основним засобом конструювання, зміни та відтворення політичного іміджу сучасної держави є ЗМІ, які формують порядок денний, концентрують увагу громадськості на певних подіях та слугують інтерпретатором соціокультурного, політичного та економічного життя.

Отже, імідж держави - це більше, ніж просто візуальний образ, що відображає реальність. Це систематичне моделювання реальності, яке має чотири основні компоненти, що можуть розглядатися як рівні зображення.

Перший рівень - це початковий матеріал, який передбачає попереднє опрацювання з метою зменшення негативних аспектів і підкреслення позитивних якостей.

Другий рівень - це модель, яка накладається на попередньо підготовлений матеріал. Ця модель відображає задуманий образ держави.

Третій рівень - це неминучі спотворення, які вносяться каналами передачі іміджу, особливо через ЗМІ, та засобами його поширення. Ці спотворення можуть виникати через вплив редакційної політики, суб'єктивність журналістів, рекламні стратегії та інші фактори.

Четвертий рівень - це результат активної роботи аудиторії та суб'єкта сприйняття, який формує цілісний імідж в своїй свідомості на основі накладеної моделі, враховуючи власні уявлення та досвід. Аудиторія самостійно

⁷ Галумов Е. А. Міжнародний імідж Росії: стратегія формування. – М., 2003. – С. 111 – 113.

конструює сприйнятий імідж, враховуючи вплив нав'язаної моделі, але здійснює його індивідуалізацію відповідно до власних уявлень.⁸

Імідж держави можна розглядати як комплекс раціональних та ірраціональних уявлень, що не дають глибокого розуміння про країну, але апелюють до образів, стереотипів, метафор чи символів, які представляють лише якусь її частину або напрям функціонування. Свідомість суб'єкта може фіксувати такі публічні прояви іміджу держави, як:

- імідж **державної влади** й безпосередньо її лідера;
- імідж **політичного режиму** (розвинутість демократії та забезпечення громадянських прав, правова й соціальна захищеність населення території, прозорість виборів, легітимність політичних інститутів);
- імідж **соціально-економічного розвитку**, показники фінансової стабільності (у тому числі і стабільність національної валюти), інвестиційний клімат держави;
- імідж **оборонної здатності армії та ВПК держави**; стратегічних комунікацій, державної інформаційної політики, національної безпеки;
- **зовнішньополітичний імідж** (захист національних інтересів держави, медіа-образ держави, рівень впізнаваності представників дипломатичних установ) тощо.

Конфліктне поєднання внутрішніх та зовнішніх факторів суттєво впливає на сприйняття України як суб'єкта міжнародних відносин на світовій інформаційній сцені. Як наслідок, з одного боку, формується політична, дипломатична та міжнародна економічна база для розвитку України та її суспільства, а з іншого боку, збільшується зовнішній інтерес, що впливає на якість взаємодії з урядовими установами.

Наукове вивчення іміджу держави традиційно пов'язане з потребою чіткого визначення "своїх" та "інших", а також формування образу "ворога", який заснований на застарілих і часто не практичних ідеологічних стереотипах.

⁸ Почепцов Г. Г. Іміджелогія / Г.Г. Почепцов. - 4-те вид.. М.: Рефлбук; К.: Ваклер, 2004. – 576 с.

Після розпаду СРСР та проголошення незалежності пострадянських держав, зокрема України, нагальною стала потреба розвіяти деякі з цих стереотипів та сформуванню привабливий, унікальний імідж в очах міжнародної спільноти та політичних еліт.

З метою координації технологій позиціонування держави на міжнародній арені та їх оцінки в Україні були залучені різні організації, включаючи Міністерство закордонних справ, Державне агентство розвитку туризму, Державне агентство з інвестицій та управління національними проектами України, Український центр економічних і політичних досліджень ім. О. Разумкова, Українське агентство з міжнародного розвитку, а також профільні відомства, корпоративні та неурядові організації.

Експерти вважають, що основою іміджевої кампанії має стати ключове, узагальнююче уявлення про країну, яке вже сформувалося в свідомості міжнародної спільноти. Це уявлення повинно бути максимально лаконічним, чітким та позитивним.

Основа поточної іміджевої кампанії в Україні, що відбувається під час повномасштабного вторгнення, складається з ряду факторів, таких як юридичної та антикорупційної реформи⁹, удосконалення обороноздатності України, реалізації різноманітних іміджевих культурних проектів тощо. Однак, в цілому можна зробити висновок, що іміджева політика України здійснюється здебільшого всередині держави, внаслідок чого зовнішньополітична діяльність в цьому питанні непомітна.

1.2 Імідж держави як складова успіху на міжнародній арені

У сучасних умовах особливо нагально враховувати значення політичного іміджу держави у контексті політологічних досліджень. Імідж держави має визначальний вплив на ефективність здійснення зовнішньої політики, розвиток

⁹ У Зеленського з участю послів ЄС та «Групи семи» говорили про підтримку судової реформи. Радіо Свобода. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-sudova-reforma-zelensky-zustrich/31463656.html> (дата звернення: 14.05.2023).

торговельно-економічних відносин з іншими країнами та залучення інвестицій у власну економіку та значні економічні проєкти. Крім того, зовнішньополітичний імідж має вагомий вплив на внутрішньополітичні процеси. Імідж держави слугує інструментом для вирішення конкурентних завдань, з якими стикаються країни в сучасному світі¹⁰.

Імідж держави може створюватися як активно, так і пасивно, прямо чи опосередковано. Наприклад, коли іноземні ЗМІ повідомляють новини про певну країну, образ цієї країни формується пасивно, опосередковано. Сучасні дослідники приділяють пильну увагу висвітленню політичних подій у ЗМІ. Наявність альтернативної інформації в ЗМІ тієї ж країни або інших країн, а також інформація про події з погляду мешканців або медіа країни, про яку йдеться, – усе це має вирішальне значення в даній ситуації, окрім самої інформації, яка подається в тому чи іншому медіа. Саме це питання сьогодні доволі актуальне в питанні національного іміджу України в очах міжнародних партнерів та тих політиків, які мають вплив на отримання Україною певних благ.

Іміджева політика – це різновид «м'якої сили» в сьогоденні політичних реаліях. Дж. Най¹¹, автор цієї теорії, наголошує, що «жорстка сила» здійснюється завдяки примусу, а «м'яка сила» завдяки привабливості. Використання «м'якої сили» дозволяє державі створювати таке сприятливе міжнародне оточення, у якому держава, яка має цю силу, зможе досягати власних інтересів, не вдаючись до крайньої агресії.

Економічно успішні держави досягають своїх внутрішніх цілей ефективніше завдяки своєму вдалому політичному іміджу. Успіх може досягатися у сфері туризму, торгівлі та інвестицій, а також політичному та дипломатичному впливу в глобальних організаціях, таких як ООН тощо. У 2022 році Україна у рейтингу Doing Business посідає 64-те місце за легкістю ведення

¹⁰ Данилов В. Особливості формування іміджу Збройних Сил України. Політичний менеджмент. 2009. № 5. С. 88–95. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/08/danylov_osoblyvosti.pdf (дата звернення: 14.05.2023).

¹¹ Най Дж. «М'яка сила та американсько-європейські відносини». 10-те вид. Нью-Йорк, 2004. 192 с.

бізнесу, піднявшись на декілька позицій з часів Революції Гідності¹². Також, Україна змістилася зі 129 місця у 2016 році до 79 в показнику свободи слова¹³. Такі тенденції допомагають Україні пасивно формувати свій імідж на міжнародній арені.

Для просування іміджу держави існують свої складові. Для зовнішнього іміджу – лідер, міжнародний авторитет, участь у міжурядових організаціях тощо. Для внутрішнього – менталітет, цінності та ідеї, успішність реформ, соціальний захист населення тощо.

При формуванні позитивного публічного іміджу держави, зазвичай, використовуються певні стратегії, спрямовані на створення образу держави, який відповідає потребам та очікуванням конкретних цільових груп і в межах певного сегмента світового ринку. Це дозволяє досягти конкретних цілей, які держава ставить перед собою.

Публічна дипломатія є важливим інструментом просування публічного іміджу держави і відіграє вагомую роль у стратегічних комунікаціях держави. Вона є полем, де формується, змінюється і трансформується публічний імідж держави, впливаючи як на зовнішньополітичне сприйняття держави іншими країнами, так і на внутрішнє сприйняття в самій державі. Чим він привабливіший, тим більшим буде сприяння економічному розвитку, культурному обміну, зміцненню національної ідентичності тощо. Тому, важливо визначити основні функції іміджу держави:

- **Функція ідентифікації.** Імідж держави надає витриману, стислу інформацію про позитивні характеристики країни, адже великі маси не готові сприймати великі масиви інформації різного змісту стосовно одного і того самого об'єкта;

¹² Чечель О. Ю. Формування іміджу держави на міжнародній арені. Державне управління. 2016. С. 82–86. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/10_2016/20.pdf.

¹³ Ease of doing business in Ukraine – 2022 Data – 2023 Forecast – 2008-2021 Historical. Trading economics | 20 million indicators from 196 countries. URL: <https://tradingeconomics.com/ukraine/ease-of-doing-business> (дата звернення: 18.05.2023).

- **Функція ідеалізації.** Ця функція необхідна для створення найбільш позитивного (“ідеального”) образу держави у свідомості цільової аудиторії;
- **Функція протиставлення.** Ця функція бере за основу протиставлення іміджу певної держави іміджу інших держав чи минулого іншої (або цієї ж) держави;
- **Номінативна функція** виділяє державу серед усіх інших акторів на геополітичній арені;
- **Адресна функція** забезпечує відповідність іміджу держави очікуванням цільової аудиторії, зокрема, виборців¹⁴.

. Окрім цього, важливим елементом є виділення завдань, спрямованих на формування державного іміджу:

- Створення позитивної оцінки та сприйняття держави вимагає активної уваги соціуму, ЗМІ та політичного лідерства до стану державного апарату та його готовності виконувати актуальні політичні та управлінські завдання. Із цього випливає необхідність в наявності спеціалізованих організацій, відповідальних за формування та утвердження сприятливого іміджу держави на внутрішньому та зовнішньому рівнях;
- Висвітлення державних установ вимагає особливої уваги, оскільки в багатьох демократичних країнах репутація державної служби грає неабияку роль у формуванні іміджу держави. Такий підхід може позитивно вплинути на стосунки України з міжнародними партнерами;
- Забезпечення прозорості державних структур перед громадянами є важливим аспектом. Для цього політичні та державні органи на всіх рівнях повинні постійно надавати повну та об'єктивну інформацію про виконання політичних програм, що дозволить приймати обґрунтовані рішення;

¹⁴ В. Данилов. Особливості формування політичного іміджу держави. Володимир Данилов. Політичний менеджмент №2. 2019. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/danylov_osoblyvosti.pdf

- Забезпечення політичної освіти громадян також може сприяти покращенню іміджу держави. Ціль політичної просвіти у демократичних державах - підтримка основних ідеалів вільного та демократичного суспільства, формування політичної свідомості, що позитивно позначиться на державному іміджі;
- Сприяння розвитку патріотизму, поважного ставлення до національних символів, знання національної історії та активна участь в політичних процесах є важливими елементами підтримки державного іміджу;

Багато країн світу, як і розвинених, так і тих, що розвиваються, усвідомлюють надважливе значення формування сприятливого іміджу держави на міжнародній арені та виділяють значні фінансові ресурси на виконання вищезгаданих завдань з підтримки та покращення такого іміджу.¹⁵

1.3. Сприйняття політичного іміджу України на світовому рівні

Україна протягом тривалого часу проводила інформаційно-комунікативну політику, яка б могла примножити та ефективно просувати національні інтереси нашої держави за кордоном. Однак, Україна з початку Революції Гідності не нарощувала, а стрімко втрачала свої позиції в інформаційно-комунікативному порядку денному, особливо в Європі¹⁶, незважаючи на те, що з 2014 року та до моменту повномасштабного вторгнення РФ на територію України у 2022 році, в українському громадянському суспільстві відбулися достатньо вагомі зміни щодо важливості протистояння інформаційним фейкам та дезінформації.

Проте, ця тенденція змінилася з початком повномасштабного вторгнення РФ. За даними американського інституту дослідження громадської думки Gallup, 65% дорослого населення США висловлюють підтримку Україні і бажають, щоб США підтримували Україну і надалі у поверненні її території,

¹⁵ Семченко О. А. Зовнішньополітичний імідж України: стереотипи та реальність. Вісник ДАКККіМ. 2013. № 1. С. 260–263.

¹⁶ Impact of Russia-Ukraine war on nation brands - Bloom Consulting. Bloom Consulting – Journal. URL: <https://www.bloom-consulting.com/journal/impact-of-russia-ukraine-war-on-nation-brands/> (дата звернення: 15.05.2023).

навіть якщо це призведе до затяжного конфлікту¹⁷. Вагома частка свідомих громадян змогла витримати інформаційну оборону проти російської пропаганди, і здобути перемогу в інформаційній війні на національному фронті.

Деякі з характеристик, що відображаються в іміджі України, включають домінування олігархів у державних органах влади, що формується на основі розподілу державної власності, переважно сировинну економіку (зокрема видобувну і металургійну галузі), проблеми з рейдерством та корупцією, нехтування конституційними принципами поділу влади, порушення прав громадян, невиконання законодавства органами влади щодо соціального захисту населення, обмеження конституційних прав найманих працівників роботодавцями та значне збільшення економічного розриву між багатими та бідними верствами населення¹⁸.

Російський президент В. Путін, його уряд, а також російські державні ЗМІ намагаються вплинути на політичний імідж України та її офіційних представників із максимально негативного боку, як в очах політичного істеблшменту США, так і в очах громадян інших країн. Як уже зазначалося, США є найбільшим партнером та союзником України у російсько-українській війні, тому варто дослідити важливість впливу РФ на формування іміджу України в США.

На думку професорки Університету національної оборони коледжу інформації та кіберпростору, консультантки, доповідачки з питань права, лідерства, безпеки та геополітичних ризиків Джил Голдензіл, війна, яку РФ веде проти України, матиме серйозні наслідки для міжнародних відносин ще досить довгий час після її завершення саме в контексті інформаційного впливу РФ на політичні кола¹⁹. У своїй статті вона наголошує, що попри уявлення Заходу,

¹⁷ Mohamed Younis. One year later, Americans still stand by Ukraine. Gallup.com. URL: <https://news.gallup.com/poll/469328/one-year-later-americans-stand-ukraine.aspx> (дата звернення: 04.06.2023)

¹⁸ Гурвковський В.І. Захист іміджу Української держави в умовах інформаційної глобалізації. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Dutp_2012_2_11.pdf

¹⁹ Goldenziel J. The Russia-Ukraine information war has more fronts than you think. Forbes. URL: <https://www.forbes.com/sites/jillgoldenziel/2022/03/31/the-russia-ukraine-information-war-has-more-fronts-than-you-think/?sh=24bbb8c9a1e2> (дата звернення: 02.04.2023).

Україна не домінує в інформаційній війні. У той момент, коли Захід відкидає російські наративи, представники інших впливових політичних кіл по всьому світу дослуховуються і приймають їх. Так, вплив пропаганди, здійснений на міжнародному рівні несе й відповідні ризики, зокрема й можливості втратити репутаційний капітал України.

Можна припустити, що на початку повномасштабного вторгнення в Україну ані громадяни США, ані навіть деякі високопосадовці та політики США не мали достовірної та повної інформації про Україну, окрім факту того, що це східноєвропейська держава, яка утворилась унаслідок проголошення незалежності від Радянського Союзу.

РОЗДІЛ 2. РОСІЙСЬКА ПРОПАГАНДА ЯК ЕЛЕМЕНТ ВПЛИВУ НА ОБРАЗ УКРАЇНИ В ПОЛІТИЧНИХ КОЛАХ США

2.1. Поняття та зміст пропаганди

ЗМІ відіграють вирішальну роль у розвитку дипломатичного діалогу між країнами. Це відображається не лише в інформаційних повідомленнях, але й, що більш важливо, у тому, як організована зовнішня чи внутрішня політика. Репутація політичного суб'єкта значною мірою залежить від того, як її інтерпретують іноземні ЗМІ, які дотримуються власних принципів подачі інформації. Так створюється медіа-імідж політичного суб'єкта. ЗМІ формують цей імідж через журналістські тексти, що поширюються через пресу, телебачення, інтернет, радіо та інші канали. Саме так з часом змінюється думка про певну подію.

Значення іміджу держави, який можна вважати важливим фактором міжнародних відносин, різко зросло з розвитком інформаційно-комунікаційних технологій. За своєю природою імідж держави показує іншим країнам, наскільки вони можуть їй довіряти.

Пропаганда будь-якої держави має фундаментальне значення для успіху країни на світовому політичному полі. Пропаганда – це інструмент політичного маніпулювання, що спрямований на внутрішньо-мотиваційну та емоційно чутливу сфери індивіда. Розвиток інформаційного суспільства й поява соціальних мереж, як і свого часу друкарської справи, радіо чи телебачення сприяють тому, що пропагандистська інформація, будучи стратегічно важливим елементом спеціальних психологічних операцій поширюється надзвичайно швидко²⁰.

Для формування іміджу країни через ЗМІ формується певна громадська думка. Громадська думка – це ціннісне судження, яке виражає точку зору громадськості на поточні події в суспільному житті, що впливають на спільні

²⁰ Іміджелогія–2006: актуальні проблеми соціального іміджмейкінгу: матеріали Четвертого міжнародного симпозіуму з іміджелогії / За ред. О. А. Петрової - М.: РІЦ АІМ, 2006. – 358 с.

інтереси. Залежно від того, як розвивається суспільство, громадська думка змінюється. Практично в будь-якому науковому описі етапів, що проходять формування громадської думки, можна знайти загальну схему: (1) Початок. Відбувається певна подія або з'являється «тема», яка хвилює громадськість. (2) Розгортання. Групи, які зацікавлені в цьому питанні, починають обговорювати його, і воно поширюється. Громадська думка може або втратити свою актуальність у майбутньому і зникнути, або інтегруватися в повсякденне життя і стати частиною порядку денного. Залежно від змісту висловлювань, громадська думка виражається в оціночних, аналітичних і конструктивних судженнях. Створюючи або засвоюючи певні соціальні норми, та забезпечуючи їх дотримання, вона контролює поведінку індивідів, соціальних груп та інституцій у суспільстві. Ці норми можуть бути почерпнуті з науки, ідеології, релігії та інших джерел. Нарешті, вона виражається у вигляді позитивних чи негативних суджень, залежно від сигналів, що містяться у висловлюваннях²¹.

П. Померанцев, колишній продюсер російського телебачення та автор книг про дезінформацію, висловлює думку, що сучасна дезінформація має мету заплутати суспільство та спонукати його до заперечення фактів. Він стверджує, що ця стратегія спрямована на створення середовища, де люди починають сумніватися у правдивості і об'єктивності інформації.²²

Бен Німмо, аналітик з питань міжнародної безпеки та прес-офіцер НАТО, який спеціалізується на російсько-українській інформаційній війні, відзначає, що широке поширення неправдивої інформації може призвести до того, що люди втратять інтерес і довіру до новин. У результаті вони можуть стати байдужими до того, що відбувається, та втратити віру в існування надійних

²¹ Свідерська О. І. Цифрова пропаганда та ризики інформаційної безпеки в контексті російсько-української війни / О. І. Свідерська // Науковий журнал «Політикус». 2022. URL: https://www.researchgate.net/profile/Olha-Sviderska/publication/362722618_Digital_propaganda_and_risks_of_information_security_in_the_context_of_the_Russian-Ukrainian_war/links/62fff0abceb9764f720b387c/Digital-propaganda-and-risks-of-information-security-in-the-context-of-the-Russian-Ukrainian-war.pdf (дата звернення: 04.05.2023).

²² Корнієнко В. О., Денисюк С. Г. Імідж політичного лідера: проблеми формування та практичної реалізації: Монографія. В.: Універсо, 2009. 145 с.

джерел інформації. Це явище можна назвати "інформаційним нігілізмом", яке підриває віру в об'єктивність та достовірність джерел інформації²³.

Російська пропаганда є значним елементом впливу на формування образу України серед політичних кіл США. Російський уряд використовує різні засоби, такі як масові ЗМІ, соціальні мережі, лобіювання, дезінформацію та інші методи, щоб вплинути на громадську думку в США.

Згідно з серпневим звітом Центру аналізу стратегій екстремістських груп (ЦАЄП) російські стратегії дезінформації були модифіковані, і тепер включають систематичне та централізоване поширення деструктивних повідомлень. Ці повідомлення спрямовані на послаблення інститутів та політичних систем інших держав і спонукають до саморуйнування суспільства. Особлива увага приділяється несприйняттю зовнішньої агресії.

Під час виборчих кампаній дійсно можна спостерігати активне поширення російської пропаганди та дезінформації. Наприклад, у виборчій кампанії США 2016 року спостерігалось втручання з боку Росії. Тодішня кандидатка в президенти США Гіллари Клінтон виказувала намір посилити співпрацю з Україною та надати їй більше допомоги в контексті зовнішньої політики. Ці позиції могли бути сприйняті негативно групами, що зазнали впливу російської пропаганди, та прагнули підірвати довіру до Клінтон і навмисно поширити негативні інформаційні повідомлення²⁴. Російські пропагандистські меседжі часто ставлять під сумнів демократичну легітимність ЄС, США та НАТО й намагаються винести чутливі та табуйовані теми на публічне обговорення, підриваючи легітимність політичних інститутів та політичного істеблїшменту в очах світової спільноти та американського суспільства.

²³ Endicott M. Propaganda's New Goals: Create Confusion, Sow Doubt. U.S. News & World Report L.P. 2017. URL: <https://www.usnews.com/news/national-news/articles/2017-01-31/russianpropagandas-new-goals-create-confusion-sow-doubt>.

²⁴ Endicott M. Propaganda's new goals: Create confusion, Sow Doubt. U.S. News & World report L.P. 2017. URL: <https://www.usnews.com/news/national-news/articles/2017-01-31/russian-propagandas-new-goals-create-confusion-sow-doubt>.

Пропагандистські зусилля Росії в Україні сприяють створенню інформаційного та соціально-психологічного фону, який необхідний для досягнення військових, економічних та політичних амбіцій Росії в умовах збройного конфлікту. В якості інструментів цього процесу активно застосовуються дезінформація, ворожнеча в мовленні, насаджування негативних стереотипів, перекручення історичних та сучасних фактів, а також інші методики пропаганди, разом з маніпуляціями суспільної свідомості.²⁵

Окрім цього, російська пропаганда намагається зображати Україну як країну, де існують антиамериканські настрої, та де американці не повинні втручатися у внутрішні справи. Це має на меті зменшення підтримки для України з боку США та інших країн заходу, що може створити проблеми для України в її боротьбі з російською агресією.

При впливі на громадську думку у США російська пропаганда використовує свої засоби для розширення свого політичного впливу. Такий активний підхід дозволяє пропаганді бути більш агресивною, ефективно формуючи образ України у політичних колах США.

В такий спосіб російський уряд намагається втручатися у внутрішні процеси США з метою досягнення зняття економічних санкцій, що були введені після анексії Криму і початку війни в Україні, а також для привернення уваги до Росії у дискусіях що стосуються європейської безпеки.

2.2. Вплив російських ЗМІ на формування іміджу України

Російська Федерація має в своєму розпорядженні багато ЗМІ, які контролюються державою або її підконтрольними структурами. Важливо підкреслити, що російська влада жорстко контролює ЗМІ всередині країни,

²⁵Протидія російській інформаційній агресії: спільні зусилля задля захисту демократії. [Електронний ресурс]. // Аналітичний звіт. – К.: Телекритика, 2015. – 77 с. – Режим доступу: http://osvita.mediasapiens.ua/monitoring/advocacy_and_influence/analitichniy_zvit_t_protidiya_rosiyskiy_informatsiyniy_agresii_spilni_zusillya_zadlya_zakhist_dem_okratii/

тому діяльність міжнародних ЗМІ може бути обмежена. Ось кілька прикладів ЗМІ, які контролюються або зазнають впливу з боку російських сил:

- RT (Russia Today) – це міжнародний телеканал, заснований у 2005 році. Він веде мовлення на багатьох мовах світу, включаючи англійську, іспанську та арабську. RT фінансується з державного бюджету РФ і вважається пропагандистським засобом масової інформації. RT намагається висвітлити російську точку зору для світової аудиторії, просуваючи альтернативні новини, які можуть суперечити панівним тенденціям в міжнародних ЗМІ;
- Sputnik News – це міжнародне інформаційне агентство, засноване у 2014 році. Воно належить до агентства "Росія Сьогодні" і контролюється державними органами РФ. Sputnik News веде мовлення на різних мовах, включаючи англійську, французьку та іспанську. Sputnik News намагається просувати російську геополітику та прирівнювати точки зору російських чиновників до точок зору представників інших країн.;
- Vesti FM – це міжнародна радіостанція, що перебуває під російським контролем. Радіостанція мовила довгий час перед тим, як почалось повномасштабне вторгнення в Україну.;
- L!fe (раніше відоме як LifeNews) – це онлайн-видання, у якому часткову власність має компанія, що пов'язана з Олегом Дерипаскою, російським бізнесменом і колишнім сенатором. L!fe відоме своєю схильністю до фейкових новин та провокаційних заголовків.
- TASS – це міжнародне інформаційне агентство, яке перебуває під контролем російського уряду. Воно спеціалізується на внутрішніх новинах РФ, але також охоплює міжнародні новини і аналітичні матеріали.
- Russia Beyond – це інтернет-видання, фінансово підтримуване російським урядом, що спрямоване на просування російської культури та історії за межами РФ;

- Vesti.Ru – інтернет-видання, орієнтоване на проросійські діаспори в країнах колишнього СРСР, а також в Західній Європі і США. Воно зазвичай публікує новини з Росії та міжнародні новини, пов'язані з внутрішньою політикою Росії.
- Russia Insider – інтернет-видання, яке зосереджено на просуванні російської культури, історії та політики. Воно часто представляє контраргументи до загальноприйнятих тенденцій у міжнародних ЗМІ.

Важливо зазначити, що цей список міжнародних ЗМІ, що мають російський прямий контроль або формальний вплив, далеко не повний. Варто зосередитися на декількох ЗМІ, що протягом багатьох років формують образ України як для громадянського суспільства інших країн, так і для політичних кіл, зокрема в США.

Дослідники стверджують, що розуміння механізмів деструктивного інформаційно-психологічного впливу критично важливе для суб'єкта агресії, який повинен не лише ефективно протидіяти, але й переосмислювати та перебудувувати свою політику безпеки. Одним з таких джерел інформаційної загрози є міжнародний телеканал RT (раніше відомий як Russia Today).

В 19 філіях RT, розташованих у 15 країнах, працює понад 2 тисячі співробітників. У керівництві каналу наявні представники російських федеральних ЗМІ та основних зарубіжних інформаційних агентств, які отримали акредитацію у прес-службі Кремля для висвітлення роботи президента і прем'єра РФ. У 2011 році RT посідав друге місце в рейтингу закордонних новинних каналів, який мешканці США найчастіше дивилися після BBC World News²⁶.

На відміну від інших каналів RT не дотримується журналістських стандартів та норм етики. Це яскравий приклад пропаганди у двадцять першому сторіччі. Кремль наймає «лобістів» для просування своїх інтересів і репутації за кордоном. Іноді вони працюють з лобістськими групами безпосередньо, як це

²⁶ Prus-Wojciechowska J. Margarita Simonian. Usta Kremla / J. Prus-Wojciechowska // Polityka. –19. 02. 2011.

робив Генрі Кіссінджер, або наймають людей для просування точки зору Кремля в ЗМІ щодо конкретної ситуації.

Леон Арон, керівник російського напрямку досліджень Американського інституту підприємництва, висловив думку, що телевізійна мережа RT у Західній Європі та Сполучених Штатах має на меті не лише просування "російського бренду", але й підірив понять демократичної прозорості та об'єктивності, спотворення довіри до об'єктивного висвітлення подій і розповсюдження напівправди та фальсифікацій. Він визначив концепцію "плюралізму правди" як один з ключових інструментів RT та загальної російської пропаганди, де окрема точка зору подається як єдина істина за допомогою фальсифікованих фактів та обману. При цьому для створення враження "об'єктивності" часто використовуються недостовірні джерела.

Арон зауважив, що існують наполегливі та вишукані пропагандистські зусилля, спрямовані на підірвання довіри громадськості до демократичної політики, політиків, вільних і справедливих ЗМІ. Він стверджує, що ці зусилля є життєво важливими для підтримки нинішньої російської влади і будуть тривати ще довгий час²⁷.

У своєму дослідженні Карпчук Н. та Юськів Б. провели аналіз топ-слів телеканалу RT з хештегом «#Україна» за три різні періоди. У цьому дослідженні весь період поділено на три підперіоди: (1) з вересня 2018 р. по квітень 2019 р. – останні місяці каденції президентства П. Порошенка, (2) травень-грудень 2019 і (3) січень-грудень 2020 р. – каденція В. Зеленського²⁸.

Контент і колокаційний аналіз засвідчили, що найуживанішими були слова: (1) вересень 2018 – квітень 2019: Київ, Порошенко, військові, Рада, Москва, церква, вибори, Зеленський, Донбас, США; (2) травень-грудень 2019: Зеленський, США, Росія, Донбас, Рада, Порошенко, газ, український; (3)

²⁷ System medialny Rosji. prezj.com. URL: <https://prezi.com/sz4xelbpciap/system-medialny-rosji> (дата звернення: 04.06.2023).

²⁸ Карпчук Н., Юськів Б. Контент й колокаційний аналіз аналітичних повідомлень RT про Україну. Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. 2022. № 3 (14). С. 73–86. URL: <https://www.relint.vnu.edu.ua/index.php/relint/article/view/275>.

січень-грудень 2020: Київ, Зеленський, Донбас, український, США, НАТО, майдан (рис.1).

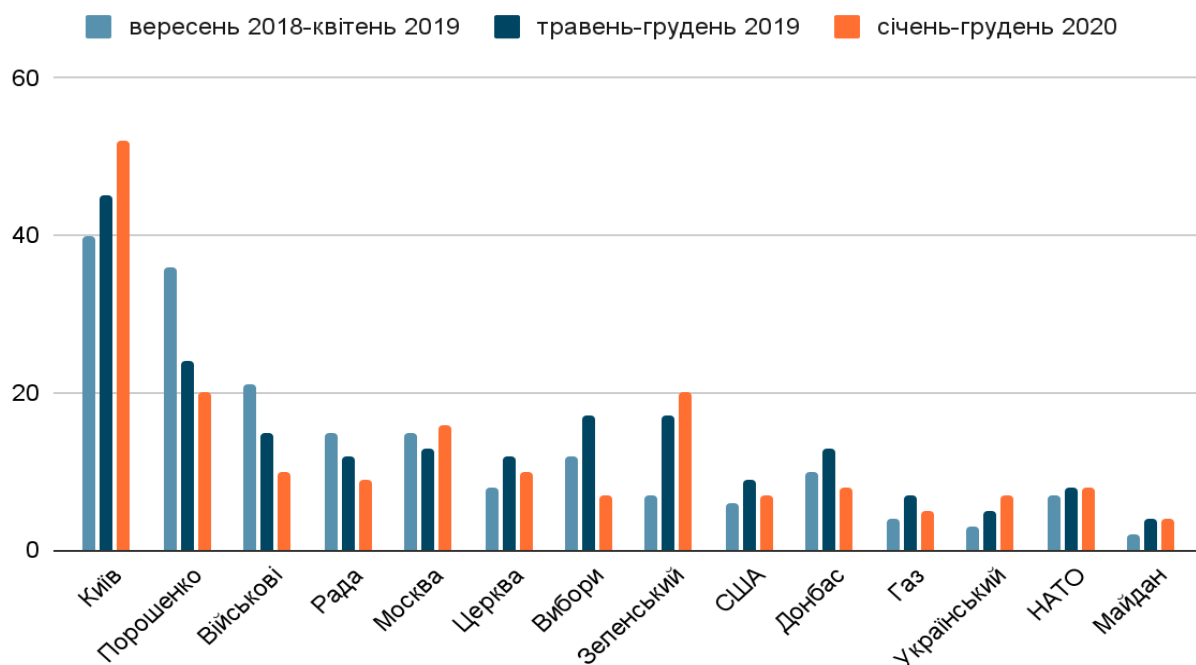


Рис. 1. Частота використуваних слів в інформаційних повідомленнях RT у розрізі періодів

Джерело: Карпчук Н., Юськів Б. Контент й колокаційний аналіз аналітичних повідомлень RT про Україну. Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. 2022. № 3 (14). С. 73–86. URL:

<https://www.relint.vnu.edu.ua/index.php/relint/article/view/275>

Так, можна зрозуміти, як змінювалася тематика пропаганди щодо ситуації в Україні. У першому підперіоді акцентується протистояння України та РФ, персона П. Порошенка, події на Азовському морі, отримання Томоса, підтримка України з боку США і ЄС. Другий період акцентувався на президентських та

парламентських виборах в Україні, у зв'язку із цим педалювалася постійна тема політичних маніпуляцій РФ – транзит газу територією України та інших питань. Третій період зосередився на протистоянні Україні Донбасу, ролі США в Україні, розширенні НАТО на схід та інших питань. Об'єднує ці три періоди критика української влади як такої, що йде на поводу в українських націоналісті. Окремо варто зазначити, що США згадувалися в цих періодах майже з однаковою частотою. Основні маніпулювання стосувалися²⁸:

- заяви Держдепу США про порушення прав людини в Україні та слів Генпрокурора Ю. Луценка, який звинуватив Посла США в Україні Марі Йованович у втручання в роботу відомства;
- звинувачення США в тому, що вони контролюють усю ситуацію в Україні впродовж виборчих перегонів;
- бурхлива негативна реакція на заяву Держдепу США підтримати демократичну та мирну Україну;
- залякування українців наслідками вступу до НАТО і критика США за допомогу Україні протитанковими комплексами Javelin.

Окремо слід звернути увагу на те, як RT втручався у вибори США. У період з серпня по листопад 2012 року, телеканал RT активно публікував звіти, в яких згадувалися можливі фальсифікації виборів у США та вразливості виборчих машин. Зазначалося, що результати виборів не можуть бути довіреними та не відображають волю народу²⁹.

Згідно з Звітом Національної розвідки США від 2021 року, російська влада розробила стратегію пропаганди з метою перешкоджання Джозефу Байдену у перемозі на президентських виборах 2020 року. Одна з причин такої політики полягала в тому, що Байден, подібно до Обама, можливо не настільки

²⁹ Пилип'юк К. (2022). Інформаційно-пропагандистський вплив Російської Федерації на президентські вибори у Сполучених Штатах Америки (2016 та 2020 роки). Медіафорум, 11, 310-319. <https://doi.org/10.31861/mediaforum.2022.11.310-319>

активно підтримував українське питання, але водночас висловлював підтримку антипутінській опозиції в Росії.³⁰

У пресі та соціальних медіа на протязі виборів 2020 року з'являлася низка скандальних звинувачень та необгрунтованих інформаційних матеріалів щодо Джозефа Байдена. Ці звинувачення періодично поширювалися через американські медіа-організації, офіційних осіб та осіб, близьких до Дональда Трампа та його адміністрації. Російська пропаганда також намагалася використовувати корупційний скандал, пов'язаний з Джозефом Байденем, для створення зв'язків між ним, Ісламською державою Іраку й Леванту та Україною (у справі Андрія Деркача). Пряма зовнішня участь Росії в процесі виборів 2020 року була мінімальною, але вплив російської пропаганди відбувався через місцевих посередників, які розповсюджували інформацію та меседжі до відповідних гравців і аудиторій всередині США.

Можна зазначити, що РФ активно почала нарощувати зовнішню пропаганду ще задовго до першого акту агресії, який передував анексії АР Крим та військовій агресії на сході України. Так, 9 грудня 2013 року був опублікований указ Президента Російської Федерації № 894, який стосується заходів щодо підвищення ефективності державних засобів масової інформації. Одним з основних заходів було створення міжнародного агентства "Россия сегодня", спрямованого на висвітлення державної політики Російської Федерації та суспільного життя в країні за кордоном. Експерти вбачали в цих діях Російської Федерації вплив політичної ситуації в Україні та бажання посилити міжнародну присутність та імідж Росії.³¹

³⁰ Указ Президента Російської Федерації від 09.12.2013 № 894 "Про деякі заходи щодо підвищення ефективності діяльності державних засобів масової інформації". Офіційне опублікування правових актів. URL: <http://publication.pravo.gov.ru/Document/View/0001201312090003> (дата звернення: 07.06.2023).

³¹ Ukrinform. У Сенаті США назвали справжні цілі «Russia Today». Укрінформ – актуальні новини України та світу. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/1908568-u-senati-ssha-nazvali-spravjni-tsili-russia-today.html> (дата звернення: 25.04.2023).

2.3. Роль українських закордонних ЗМІ на формування національного іміджу

Експерти у своїх роботах стверджують, що Україні бракує чітко визначеної та послідовної іміджевої політики, яка б передусім зводилася до національної ідеї, що однозначно сприймається всіма суспільними верствами. У міжнародній інформаційній сфері зростала недовіра як до офіційного Києва, так і до України як держави через невідповідність багатьох офіційних інформаційних приводів реальному стану справ у країні³².

Міжнародний імідж України відіграє ключову роль у забезпеченні її національної безпеки. У міжнародному конкурентному середовищі, імідж країни визначає її статус та місце у світовій системі. Позитивний імідж України сприяє залученню додаткових інвестицій у економіку, укладанню вигідних міжнародних угод і залученню туристичних потоків. Авторитетність країни визначає її впливовість у світі та здатність сприяти власним інтересам на міжнародній арені³³.

Сьогодні для України створення успішної іміджевої стратегії має стати стратегічним пріоритетом. Сприйняття України має слугувати одночасно і планом майбутнього розвитку, і сигналом для всіх її мешканців про ймовірність цього розвитку, а також репрезентацією країни у світовому інформаційному просторі.

Отже, очевидно, що імідж України має бути позитивним і готовим до обговорення з іншими націями. З ряду причин держава є зацікавленою в створенні благосприятливого відображення, що слугує не лише для власних громадян, але й для глобальної аудиторії. Більше того, позитивний імідж підсилює позицію держави на міжнародній арені та сприяє захисту національних інтересів.

³² Yuskiv, B., Karpchuk, N. (2021). Dominating concepts of Russian Federation propaganda against Ukraine (Content and collocation analyses of Russia Today), *Politologija*, № 102, Issue 2, p. 116–152. URL: <https://www.journals.vu.lt/politologija/article/view/24506>

³³ Піскорська Г.А., Яковенко Н.Л., Імідж України України у контексті російсько-українського конфлікту. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/viewFile/2517/2247

Глобальні медіа-мережі слугують могутнім засобом впливу на громадське сприйняття як влади, так і країни в цілому. Вони сприяють виявленню рівня довіри до уряду, що стимулює державу пристосовуватися до мінливих та швидкоплиних тенденцій суспільного розвитку.³⁴

Наразі в Україні діють декілька телеканалів, які пропонують міжнародні версії, доступні для глядачів за кордоном. Однак, їх кількість є не такою значною, як у інших країнах. Причини, по яких в Україні не має більше власних міжнародних телеканалів, можуть бути різноманітними. Колись мовив англomовний телеканал Ukraine Today (2014-2016 рр.). До повномасштабного вторгнення діяв англomовний міжнародний український телеканал UATV (2015-2022 рр.). Існують і інші українські міжнародні телеканали, але вони зосереджені переважно на українській діаспорі за кордоном.

"Українське Радіо" є показовим прикладом ЗМІ, яке може слугувати вітриною держави, подібно до "Голосу Америки", "Бі-Бі-Сі", "Дойче Велле" або "France 24". Для контексту: "Голос Америки" мовить 50 мовами, а "Голос Росії" – 32 мовами³⁵.

Однією з ключових причин є недостатнє фінансування телекомунікаційної сфери. Надзвичайно малі інвестиції в телеканали, які могли б мовити за кордоном, обмежують їхні можливості розвитку і просування. Крім того, існує виклик конкуренції з зарубіжними міжнародними телеканалами, які вже мають широку аудиторію та сильну репутацію. Це може створювати перешкоди для конкурентоспроможності українських телеканалів на міжнародному ринку.

Недостатня кількість українських ЗМІ, які можуть впливати на політичний порядок денний на міжнародній арені може мати кілька наслідків:

³⁴ Інформаційна політика України: європейський контекст: монографія / Л.В. Губерський, Є.Є. Камінський, Є.А. Макаренко та ін. – К.: Либідь, 2007. – 360 с.

³⁵ Піскорська Г.А., Яковенко Н.Л., Імідж України України у контексті російсько-українського конфлікту. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/viewFile/2517/2247

- Обмеження інформаційного доступу. Недостатня кількість українських ЗМІ за кордоном, зокрема в США може обмежити доступ до правдивої інформації про Україну та українську культуру для американської громадськості та політиків. Це може призвести до зменшення розуміння та підтримки з боку американських громадян та політиків щодо України;
- Вплив та залежність від зарубіжних ЗМІ. Недостатня кількість українських ЗМІ, які мовлять за кордоном, зокрема в США, може змусити українську громаду та політичні організації терпіти вплив від інших зарубіжних ЗМІ, зокрема пропагандистських, на імідж України. Це може призвести до втрати контролю над розповсюдженням інформації та негативно вплинути на національну державну безпеку;
- Втрата можливості впливу на американські політичні рішення: Недостатня кількість української пропаганди на міжнародній арені та зокрема в США може призвести до втрати можливості впливу на американські політичні рішення, втрати підтримки українських інтересів та важливих питань на міжнародній арені.

Є кілька шляхів розв'язання проблеми відсутності впливу українських ЗМІ, які можуть впливати на політичний порядок денний у США:

- Підтримка існуючих українських ЗМІ: держава, приватні інвестори та громадські організації можуть надавати фінансову та іншу підтримку українським ЗМІ, які мовлять на весь світ, щоб допомогти їм розвиватися та зміцнювати свої позиції;
- Створення нових українських англійських ЗМІ. Українська громада та політичні організації можуть створювати нові ЗМІ, які будуть мовити в США, які будуть націлені на мовлення в американській громадськості та політичних колах;
- Використання соціальних мереж. Існуючі українські ЗМІ можуть використовувати соціальні мережі для розповсюдження інформації про Україну англійською та іншими мовами;

- Використання української дипломатії. Українська громадська дипломатія може використовувати різні інструменти та платформи, такі як форуми, конференції, виставки та культурні заходи, щоби просувати українську культуру та створювати нові можливості для співпраці між Україною та США;
- Залучення української громади за кордоном. Українська громада в особі підприємців, наприклад у США може бути залучена до активної участі в створенні та розвитку проукраїнських ЗМІ, які могли б впливати на політичний порядок денний у США. Українська громада може також залучати американських громадян у діалог з українською громадою та ЗМІ, щоб сприяти більшому розумінню та співпраці між Україною та США;
- Співпраця з американськими ЗМІ. Українські ЗМІ можуть співпрацювати з американськими ЗМІ, щоб допомогти збільшити увагу до України та українських питань у США.

РОЗДІЛ 3. МІСЦЕ УКРАЇНИ В СУЧАСНОМУ ГЕОПОЛІТИЧНОМУ ПРОСТОРИ США ТА РФ

3.1. Передумови агресивних дій РФ у контексті руйнування політичного іміджу України в пострадянську епоху

До моменту початку повномасштабної війни Україна так і не змогла розробити ефективну інформаційну мережу, яка б сприяла росту її політичного іміджу, зокрема в США.

Україна тривалий час була об'єктом впливу інтеграційних проєктів РФ. Однак, існують основні розбіжності між Росією та Україною, які впливають з їх різних геополітичних курсів. Росія протягом багатьох років зосереджувалася на євразійському курсі, спрямованому на інтеграцію країн у її сферу впливу. Це включає створення Митного союзу, Єдиного економічного простору, Євразійського економічного співтовариства, Організації Договору про колективну безпеку та Євразійського економічного союзу.

РФ володіє цілим набором ефективних інструментів для створення та просування «позитивного» та потужного іміджу своєї держави в інформаційній, культурній та освітній сферах на території України, Європи, США та іншого світу. Підтримку стратегії інформаційного впливу РФ на пострадянському просторі забезпечує також так звана доктрина «російського світу». Згідно із цією доктриною, РФ має стати «світовою державою і центром возз'єднання східнослов'янських земель, штучно розділених у 1991 році»³⁶.

Російський письменник і колишній дисидент О. Солженіцин ще в 1990 р. роздумував над майбутнім радянської держави. У своїй статті він зазначив, що Росія повинна зберегти у сфері свого впливу лише дві республіки: Білорусь та Україну, а інші мають іти своїм шляхом: «Сьогодні відділяти Україну – це означає різати через мільйони сімей і людей: яка суміш населення; цілі області з

³⁶ Фонд «Русский мир». URL: <http://www.russkiymir.ru/russkiymir/ru/fund>

російською домінантою; скільки людей, яким важко обрати собі національність із двох; скільки мають мішане походження»³⁷.

Впродовж 1992–1996 рр. влада РФ ухвалила низку законодавчих актів, у яких відкрито висловлювалися територіальні претензії до України. Одним із них є Постанова Верховної Ради Російської Федерації № 2809–1 від 21 травня 1992 р. «Про правову оцінку рішень вищих органів державної влади РРФСР щодо зміни статусу Криму, ухвалених 1954 року»³⁸. Цим рішенням представницького органу Росії визнавалася неконституційність Постанови Президії Верховної Ради РРФСР від 5 лютого 1954 р. (далі – Постанова 1954 р.); зокрема, резюмувалися її невідповідність Конституції РРФСР, яка діяла на той момент, і недотримання законодавчої процедури. Таким чином, Постанова 1954 р. визнавалася такою, що не мала юридичної сили з моменту ухвалення.

Сучасна Росія взяла на озброєння арсенал пропагандистських технологій, які використовував СРСР для конструювання альтернативних реальностей під час холодної війни. Однак дезінформаційні кампанії, які проводить РФ, відрізняються від тих, що проводив СРСР. Завдяки поширенню соціальних мереж та інтернет-платформ, РФ має доступ до широкої аудиторії та може швидко поширювати дезінформацію, створювати альтернативні реальності та заплутувати отримувачів інформації.

За другої президентської кампанії В. Путіна лунали неодноразові зверхні висловлювання про Україну на вищому державному рівні, що сигналізували про нарощення неоімперських настроїв³⁹. Україна посідала його в планах особливе

³⁷ Як нам облаштувати Росію? Олександр Ісаєвич Солженіцин – офіційний сайт. URL: http://www.solzhenitsyn.ru/proizvedeniya/publizistika/stati_i_rechi/v_izgnanii/kak_nam_obustroit_rossiyu.pdf (дата звернення: 29.03.2023).

³⁸ Постановление Верховного Совета Российской Федерации от 21 мая 1992 г. № 2809I «О правовой оценке решений высших органов государственной власти РСФСР по изменению статуса Крыма, принятых в 1954 г.» // Ведомости Съезда народных депутатов Российской Федерации и Верховного Совета Российской Федерации. – 1992. – 04.06. – № 22. – Ст.1178; Постановление Государственной думы от 15 марта 1996 г. № 157II ГД «О юридической силе для Российской Федерации результатов референдума СССР 17 марта 1991 г. по вопросу о сохранении Союза ССР». URL: https://web.archive.org/web/20131224110500/http://lawrussia.ru/texts/legal_185/doc185a837x809.htm (дата звернення: 21.03.2023).

³⁹ Українське століття (1921–2021): витоки, уроки, перспективи державотворення. Нариси / Т. Водотика та ін. Кліо, 2022. 560 с.

місце. Усвідомлюючи, що без володіння українським демографічним, економічним, технологічним і військовим потенціалом плани з відновлення геополітичного паритету зі США навряд чи будуть реалізовані, влада РФ вживала всіх можливих заходів, аби не допустити практичного втілення проголошених українським громадянським суспільством євроатлантичних прагнень і назавжди повернути Україну у свою імперію⁴⁰.

В. Путін із 2014 року почав активніше ретранслювати на широкий загал свої уявлення про історію, а насправді спотворене ним уявлення про неї, щоб донести своє ставлення до України як до бунтівної провінції, а не незалежної держави⁴¹.

Обґрунтовуючи необхідність популяризації російського бачення історії слов'янських народів, В. Мединський заявляє: «США не борються з фальсифікаторами історії, вони безпринципно насаджують свою думку всіма доступними засобами»⁴².

Російська влада намагається «пов'язати» російську націю у війні з Україною не лише «історичними фактами». Так, можна зазначити, що РФ активно використовувала методи пропаганди та маніпуляції для формування своєї наративу в контексті війни проти України. Ці методи включають маніпулювання історією, спрямоване на переписування подій і формування спотвореного образу ворога. РФ також намагалася створити "символіку війни", яка б мобілізувала маси і стимулювала героїзацію насильства проти українців.

Крім того, РФ використовувала тактику дегуманізації, щоб применшити значення українців, аби легітимізувати свої дії проти них. Це включало невизнання права України на розбудову власної держави та відкидання її

⁴⁰ Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Післявоєнний світ: люди, проблеми, цінності». Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції 15 квітня 2022 року. Київ 2022, ст. 10.

⁴¹ Риторика тирана. Брехня Путіна про Україну – Центр стратегічних комунікацій. Новини України та Світу. Головні і останні новини - NV. URL: <https://nv.ua/ukr/world/geopolitics/promova-putina-21-lyutogo-chomu-uyavlennya-prezidenta-rf-pro-ukrajinu-psevdoistorichni-50219137.html> (дата звернення: 03.05.2023).

⁴² Викладання військової історії в Росії та за кордоном. – Вип. 3 / Під ред. К. Пахалюка. – Москва; Санкт Петербург, 2020. - 408 с.

національної ідентичності. Такі методи пропаганди та маніпуляцій стали складовою частиною гібридної війни, яку РФ веде проти України.

Важливо розуміти, що ці методи пропаганди мають на меті не лише впливати на думку внутрішньої аудиторії в РФ, але й викликати дестабілізацію та підривати суспільний порядок в Україні, а також залучати підтримку чи легітимізувати свої дії у міжнародному співтоваристві.

Можна сказати, що основну ідеологічну роль у формуванні російської політики складає робота О. Дугіна «Основи геополітики. Геополітичне майбутнє Росії». У своїй роботі Дугін розглядає геополітичні теорії і представляє власну теорію геополітичного майбутнього Росії, яка ґрунтується на уявленні про те, що Росія одного дня стане наддержавою. Він присвятив цілий розділ для опису планів у геополітиці майбутньої Росії, а у своєму вступному слові описав особливості життя російського народу, який нібито покращив життя для всіх народів, які були в складі Московського царства, потім Російської імперії, а згодом, СРСР⁴³. Концепція вченого базується на тому, що нова російська імперія буде «євразійською»⁴⁴. О. Дугіну вдалося переконати росіян, зокрема еліту країни, у неповноцінності українського народу. На його думку, українська історія, культура й наука не повинні існувати самотійно: «... Існування України в нинішніх кордонах і з нинішнім статусом «суверенної держави» тотожне завдання жахливого удару по геополітичній безпеці Росії, рівнозначного вторгненню на її територію».

Він вважає, що протистояння головному опоненту наддержави – США, вільному й демократичному світу, буде одним із головних завдань новоствореного «євразійського союзу». Так, можна зробити висновок, що саме задля реалізації цієї мети використовується інформаційна пропаганда для викривлення політичного іміджу України в очах США, щоб не надавати Україні різноманітну підтримку.

⁴³ Столяров А. М. Російський світ // Нева – М., 2004 – № 3 – С. 25-30.

⁴⁴ Дугін О. Основи геополітики / О. Дугін. - М., 2000. - 451 с.

Після здобуття Україною незалежності, в 1994 році колишній радник із питань національної безпеки Збігнєв Бжезинський стверджував, що сильна Україна буде вигідною не лише для українців, а й для безпеки в усьому світі: «Неможливо переоцінити, без України Росія більше не є імперією, але коли Україна капітулює, Росія автоматично стає імперією»⁴⁵ – підкреслив Бжезинський. Слід зазначити, що через десятиліття після вторгнення Росії в Україну, високопосадовці США почали набагато рішучіше і частіше висловлювати підтримку американського боку стосовно суверенітету України та її територіальної цілісності в рамках її міжнародно визнаних меж.

3.2. Політика США щодо надання допомоги Україні до повномасштабного вторгнення

Після завершення Другої світової війни США здійснювали неабиякий вплив на глобальні інституції і прагнули співпрацювати із союзниками, які розділяють демократичні погляди на державному рівні. Зокрема, Україна є одним з головних одержувачів фінансової та військової допомоги США на Європейському континенті. Лише USAID виділив для України понад \$1,8 млрд. починаючи з 1992 року⁴⁶.

Після обрання президентом США Дональд Трамп став відомим своїми одіозними заявами щодо місця України в зовнішній політиці США та майбутнього НАТО. Зокрема, той заявляв, що США потрібно двічі подумати про те, чи приходити на допомогу країні, яка зазнала нападу, якщо вона не зможе сплачувати відповідних внесків у бюджет організації⁴⁷. Ще за два роки до свого обрання, у 2015 році Трамп заявив, що стурбований ситуацією в Україні, однак назвав її виключно європейською проблемою, і саме Європа має її

⁴⁵ Same Roots Nourish Russia And Ukraine. June 28, 1994. The New York Times. URL: <https://www.nytimes.com/1994/06/28/opinion/l-same-roots-nourish-russia-and-ukraine-521140.html>

⁴⁶ Базове дослідження із застосування правосуддя перехідного періоду в Україні: монографія / за заг. ред. А. П. Бущенко, М. М. Гнатівського. – К.: "РУМЕС", 2017. – 592 с. ISBN 978-966-97584-3-9

⁴⁷ Trump's team of rivals, riven by distrust – Foreign policy. URL: <http://foreignpolicy.com/2016/12/14/trumps-team-of-rivals-riven-by-distrust> (дата звернення: 11.03.2023).

вирішувати. Стосовно інтеграції України до НАТО Трамп стверджував наступне: «Увійде Україна в НАТО чи не увійде, мені все одно. Увійде – чудово. Не увійде – чудово. Мені не подобається те, що діється в Україні. Але це проблема, яка зачіпає Європу набагато більше, ніж нас. Отож вони повинні взяти на себе частину відповідальності»⁴⁸. Таким чином, він стверджує, що Україна повинна розв'язувати свої проблеми самостійно й без допомоги США та більше покладатися на європейську допомогу. Якби його висновки були втілені у реальності, то безпекова ситуація у Східній Європі опинилась би під загрозою. Втрата підтримки НАТО в конфлікті з Росією неодмінно завдасть шкоди Україні та збільшить ймовірність подальшої російської агресії.

У 2016 році зробила галас неоднозначна реакція Трампа щодо надання допомоги Україні. 26 березня в інтерв'ю газеті «New York Times» він зауважив: «Одна з речей, які мене дратували, – це була Україна. Зараз я повністю за Україну. У мене є друзі, які живуть в Україні, однак, не так давно, коли українська проблема виникла, і Росія пішла на конфронтацію, у мене не було враження, що хтось переймається цим більше, ніж ми. Нас те, що відбувається в Україні, зачіпає найменше, бо ми розташовані від неї найдалі. Однак, схоже, їхні сусіди про це не говорять. Подивіться на Німеччину, на інші країни – не схоже, щоб вони дуже переймалися... Тож я здивувався, чому країни, які межують з Україною і розташовані з нею поряд, не переймаються цією проблемою більше?»⁴⁹.

Після російського вторгнення на територію України, США надали фінансово-військову допомогу Україні на суму 36,9 млрд доларів⁵⁰. Окрім стабільної фінансової допомоги, окремо діє Ініціатива сприяння безпеці України, державна програма США, що фінансується Міністерством оборони

⁴⁸ U.S. Presidential hopeful Trump on Ukraine's possible NATO Entry: 'I wouldn't care'. RadioFreeEurope. URL: <http://www.rferl.org/a/trump-ukraine-russia-nato-germanysanctions/27191920.html> (дата звернення: 11.03.2023).

⁴⁹ Donald Trump expounds on his foreign policy views. The New York Times URL: http://www.nytimes.com/2016/03/27/us/politics/donald-trump-transcript.html?_r=2 (дата звернення: 16.03.2023).

⁵⁰ США готують для України новий пакет військової допомоги на \$300 млн – ЗМІ. Європейська Правда. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2023/05/25/7162447/>

США, для підвищення спроможності України захищатися від російської агресії за допомогою додаткових тренувань військовослужбовців для підтримки суверенітету та територіальної цілісності України від подальшої агресії. З 2016 по 2021 фінансовий рік Конгрес виділив понад 1,3 мільярда доларів на розвиток цієї програми⁵¹. 24 квітня 2021 року Міністерство оборони США повідомило Конгрес про намір надати понад 713 мільйонів доларів США для фінансування військової оборони України та ще 15 інших країн НАТО⁵². Ця допомога мала на меті сприяти союзникам НАТО посилити свої можливості, а також передачі їх Україні зі своїх власних запасів, щоби підтримувати та зміцнювати військову агресію у війні, яка триває з РФ.

У Стратегії національної безпеки США-2022 розглядається Україна як один із ключових аспектів у контексті агресивних дій Росії та загрози, яку вона становить. Документ відзначає рішучу відповідь США на вторгнення Росії і підтримку українського народу, який бореться за свою країну. Він також висловлює намір продовжувати підтримку України у протистоянні російській агресії та залучити світову спільноту до відповідальності за злочини, скоєні Росією проти України. Це підкреслює важливість згуртування світу для забезпечення безпеки України та вимоги покарати Росію за її дії.⁵³

Американський «Закон про розширені повноваження Президента щодо підписання угод з Урядом України» від 2022 року передбачає передачу матеріальних ресурсів як кредитування, аналогічно періоду оренди часів Другої світової війни (вживане в суспільстві поняття ленд-ліз). США позичає чи здає

⁵¹ The United States contributes \$1.3 billion to support the government of Ukraine | Press release | U.S. Agency for International Development. U.S. Agency for International Development. URL: <https://www.usaid.gov/news-information/press-releases/jun-30-2022-united-states-contributes-13-billion-support-government-ukraine> (дата звернення: 25.04.2023).

⁵² U.S. Security cooperation with Ukraine. An official website of the United States government. URL: <https://www.state.gov/u-s-security-cooperation-with-ukraine/> (дата звернення: 25.04.2023).

⁵³ U.S. National security strategy. October 2022. The White House. URL: <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2022/10/Biden-Harris-Administrations-National-Security-Strategy-10.2022.pdf> (дата звернення: 16.04.2023).

українському уряду оборонну продукцію для захисту цивільного населення України від російської військової агресії та для інших цілей⁵⁴.

Так, можна зробити висновок, що США залишаються для України надійним та ефективним партнером, який допомагає Україні захищати свою територіальну цілісність та незалежність протягом майже 30 років, з моменту проголошення України своєї незалежності.

⁵⁴ S.3522 - Ukraine Democracy Defense Lend-Lease Act of 2022. Congress.gov. URL: <https://www.congress.gov/bill/117th-congress/senate-bill/3522/text>

РОЗДІЛ 4. ВПЛИВ РФ НА ВІДНОСИНИ США ТА УКРАЇНИ ПІСЛЯ 24 ЛЮТОГО 2022 РОКУ

4.1. Підвалини стосунків США та України

Сьогодні перед Україною стоїть низка важливих зовнішньополітичних питань, вирішення яких сприятиме підвищенню авторитету нашої держави за кордоном та просуванню її власних інтересів. Особливе місце серед них займають відносини зі стратегічними партнерами, якими довгий період залишаються США.

Важливо пам'ятати, що відносини стратегічного партнерства можуть існувати лише між державами, національні інтереси яких загалом збігаються з ключовими глобальними та регіональними проблемами. Цілями зовнішньої політики України є: забезпечення сприятливих зовнішніх можливостей для динамічного політичного розвитку країни та її перетворення на повноправного члена європейської та світової спільноти; убезпечення від зовнішніх загроз шляхом активного сприяння створенню загальноєвропейської архітектури безпеки та поступової інтеграції в євроатлантичний безпековий простір; зміцнення зв'язків стратегічного партнерства для досягнення головних цілей.

Поглиблення інтеграції України до європейських, євроатлантичних та міжнародних організацій є основним напрямом співробітництва. Що стосується США, то вони залишаються основним провідником України до вступу в НАТО.

Україна націлена на довгострокову працю з багатьма різними державами у сферах освіти, місцевого самоврядування, розвитку незалежних ЗМІ, місцевого врядування, охорони здоров'я та довкілля тощо. Проте, політичний імідж України формувався на фоні її внутрішніх скандалів. Коли інформація про Україну з'являлася в міжнародних ЗМІ в 1990-х і 2000-х роках, вона, як правило, була пов'язана зі скандалами, пов'язаними з фальсифікацією виборів (найвідоміший з яких стався у 2004 році), високим рівнем корупції та смертності, а також з нестабільністю політики та економіки країни. Вбивство

Георгія Гонгадзе, один з найгучніших скандалів незалежності України, до якого було причетне найближче оточення президента Л. Кучми і, можливо, він сам⁵⁵.

Окремим скандалом запам'ятався Д. Фірташ, який був пов'язаний з кількома юридичними справами. Відомою стала його екстрадиція з Австрії до США. У 2014 році американська влада звинуватила його у хабарництві та змові з метою отримання контролю над українськими природними ресурсами. У 2019 році в Австрії було прийнято рішення про екстрадицію Фірташа до США, але рішення було скасоване у лютому 2020 року⁵⁶.

Каденція В. Януковича, в передвиборчій кампанії якого у 2010 році брав участь близький до Д. Трампа Пол Манафорт, асоціювалася з фальсифікацією попередніх виборів 2004 року, перебуванням під вартою Ю. Тимошенко внаслідок сфабрикованої справи, масовою корупцією, відмовою підписувати Угоду про асоціацію з Євросоюзом та початком Революції Гідності⁵⁷.

Певні наслідки щодо втрати іміджу України були пов'язані з О. Деркачем, коли у 2020 році він опублікував аудіозаписи, які, як він стверджував, викривають корупційні схеми та правопорушення вищих посадових осіб України. Це викликало багато суперечок і суспільного резонансу⁵⁸.

Все це висвітлювалося міжнародними ЗМІ і вплинуло на сприйняття держави за кордоном, зокрема, в США. До 2004 року про Україну знали принаймні поверхнево, і то лише в негативному сенсі⁵⁹. «Лише кожен шостий американець може знайти Україну на карті» – такою стала назва статті, яка з'явилася у The Washington Post у 2014 році⁶⁰. Це свідчить про те, що у 2014 році

⁵⁵ «Змінив Україну своєю смертю». 16 вересня 2000 року зник Георгій Гонгадзе – що сталося в той день. Новини України та Світу. Головні і останні новини - NV. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/events/georgiy-gongadze-znik-16-veresnya-2000-roku-hronologiya-podiy-50270276.html> (дата звернення: 08.06.2023).

⁵⁶ Чекаємо на рішення суду Австрії – Кент про екстрадицію Фірташа. Радіо Свобода. URL: https://docs.google.com/document/d/1wOOI9PU7yyhhoG8frBiu9L_-1xwMk8L/edit#

⁵⁷ Ray M. Viktor Yanukovich | Facts, biography & flight to Russia. Encyclopedia Britannica. URL: <https://www.britannica.com/biography/Viktor-Yanukovich> (дата звернення: 18.05.2023).

⁵⁸ «Плівки Деркача»: чому оприлюднили саме зараз і кому це вигідно. Радіо Свобода. URL: https://docs.google.com/document/d/1wOOI9PU7yyhhoG8frBiu9L_-1xwMk8L/edit#

⁵⁹ CNN.com - Ukraine journalist's murder unsolved – May 25, 2001. Breaking news, Latest news and videos | CNN. URL: <https://edition.cnn.com/2001/WORLD/europe/05/25/ukraine.gongadze/index.html> (дата звернення: 18.05.2023).

⁶⁰ Dropp K., Kertzer J. D., Zeitzoff T. The less Americans know about Ukraine's location, the more they want U.S. to intervene. Washington Post. URL:

лише невелика кількість людей взагалі знала про ідентичність країни та її географічне розташування, проте ті, хто чув про Україну, мали уявлення у негативному контексті.

Хартія про стратегічне партнерство між Україною та США, яка була підписана міністрами закордонних справ обох країн 19 грудня 2008 року у Вашингтоні, є основною міжурядовою угодою, що регулює відносини між двома країнами у військово-політичній сфері⁶¹. Зобов'язання США перед Україною, викладені в Хартії, включають: 1. Підтримку суверенітету, незалежності, територіальної цілісності та недоторканності кордонів України; 2. Розвиток здатності до відповідального самозахисту; 3. Співпраця з Україною для подальшої її інтеграції до євроатлантичних структур; 4. Посилення України як кандидата на членство в НАТО; 5. З метою боротьби із загрозами міжнародному миру та стабільності розширення масштабів поточних програм співробітництва та допомоги з питань оборони та безпеки.

Враховуючи вищенаведене, Україна потребує позитивного іміджу для збереження міжнародних відносин зі США задля власної обороноздатності, державності та стримання військової агресії РФ.

4.2. Роль США в російсько-українській війні

Між США та Україною достатньо тривалий період часу складалися стійкі дипломатичні відносини. Джордж Буш-молодший протягом усього свого президентства приділяв значну увагу активізації відносин з Україною. Важливість сприяння інтеграційним амбіціям України в контексті американських зовнішньополітичних інтересів на європейському континенті та усвідомлення вагомості ролі нашої держави в регіональних системах безпеки

<https://www.washingtonpost.com/news/monkey-cage/wp/2014/04/07/the-less-americans-know-about-ukraines-location-the-more-they-want-u-s-to-intervene/> (дата звернення: 18.05.2023).

⁶¹ Хартія Україна–США про стратегічне партнерство. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/840_140#Text (дата звернення: 04.06.2023).

виправдовують ці дії. Так закладався фундамент українського політичного іміджу в політичному істеблішменті США.

Голова Комітету з закордонних справ Палати представників Конгресу США, Майкл МакКол заявив під час слухань у Конгресі, що американські платники податків повинні мати ясність стосовно витрат у розмірі 113 мільярдів доларів, які США витратили на протидію російській агресії проти України. Засідання Комітету було проведено для оцінки ефективності американської допомоги. Під час звіту представники Державного департаменту, Діана Шоу, представниця агентства USAID, Ніколь Ангарелла, а також генеральний інспектор Міністерства оборони, Роберт Сторч, повідомили, що не виявлено жодних серйозних порушень під час виконання своїх обов'язків⁶².

Адріан Каратницький, старший науковий співробітник Атлантичної ради, стверджує, що Міністерство оборони США вважає, що надана Україні зброя використовується належним чином⁶³. Він додає, що більшість конгресменів наслідують цю позицію і вважають, що США повинні продовжувати підтримувати Україну в її захисті від російської агресії. Водночас, голова комітету Майкл МакКол пропонує додаткові заходи, щоб забезпечити максимальну ефективність витрат на допомогу. Він стверджує, що це не питання припинення допомоги або постановки під сумнів її доцільності, а скоріше питання переконаності, що допомога використовується належним чином⁶⁴.

⁶² США не виявили серйозних порушень, пов'язаних з допомогою Україні – USAID. Новини України та Світу. Головні і останні новини - NV. URL: <https://nv.ua/ukr/world/geopolitics/ssha-ne-znayshli-porushen-pov-yazanih-z-dopomogoyu-ukrajini-ostanni-novini-50314230.html> (дата звернення: 08.06.2023).

⁶³ Ukrinform. Штати не мають жодних доказів витоку американської зброї з України – Пентагон. Укрінформ - актуальні новини України та світу. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-polytics/3676542-stati-ne-maut-zodnih-dokaziv-vitoku-amerikanskoj-zbroi-z-ukraini-pentagon.html> (дата звернення: 08.06.2023).

⁶⁴ Городиський А. «Припинімо ці слухання»: як США контролюють свою допомогу Україні?. RFI. URL: <https://www.rfi.fr/uk/міжнародні-новини/20230330-припинімо-ці-слухання-як-сша-контролюють-свою-допомогу-україні> (дата звернення: 18.05.2023).

На думку Адріана Каратницького, загроз для продовження американської підтримки Україні немає⁶⁵. За його словами, більшість американських політиків та американської громадськості підтримують Україну. Ніхто з тих, хто обіймає керівні посади в профільних комітетах Конгресу, не виступає проти надання допомоги Україні. Лише близько 25 % республіканців мають суперечливі думки із цього приводу⁶⁶. Решта беззаперечно підтримують Україну, а дехто навіть звинувачує чинний уряд у тому, що він робить недостатньо.

Варто відзначити, що увага американців зосереджена також на внутрішніх проблемах США, зокрема наслідках фінансової кризи 2008 року, економічних викликах та соціальних наслідках пандемії COVID-19 та рецесії. Особливо виразно внутрішньополітичні питання у США почали набувати актуальності під час першої президентської кампанії Дональда Трампа, який пропагував ідеологію «Make America Great Again». В адміністрації президента Джо Байдена були внесені зміни у певні політичні курси його попередника з метою відновлення ролі США як глобального лідера. Президент Байден заявив у своєму першому виступі щодо зовнішньої політики на посаді, що «Америка повернулася» і наголосив на важливості міцних міжнародних союзів для зміцнення впливу США у світі⁶⁷.

Щодо міжнародної політичної підтримки України, відношення змінилися. У вересні-жовтні 2022 року більшість (45%) вважала її недостатньою, проте зараз відносна більшість (49%) вважає її достатньою. У США 47% стверджують, що підтримують надання зброї Україні, 29% проти, а 22% не мають чіткої позиції. Серед американців думки розділилися приблизно порівну

⁶⁵ Городиський А. «Припинімо ці слухання»: як США контролюють свою допомогу Україні?. RFI. URL: <https://www.rfi.fr/uk/міжнародні-новини/20230330-припинімо-ці-слухання-як-сша-контролюють-свою-допомогу-україні> (дата звернення: 18.05.2023).

⁶⁶ Telhami S. Americans show signs of impatience with Ukraine war. Brookings. URL: <https://www.brookings.edu/blog/order-from-chaos/2023/04/28/americans-show-signs-of-impatience-with-ukraine-war/> (дата звернення: 08.06.2023).

⁶⁷ Радіо Свобода. «Америка повернулася»: Байден розповів про зміни в зовнішній політиці США за його каденції. Радіо Свобода. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-baiden-ameryka-povernulasia/31087352.html> (дата звернення: 04.06.2023).

щодо надання державних коштів безпосередньо в Україну: 37% підтримують, 38% проти, а 23% не мають чіткого ставлення до цього питання⁶⁸.

4.3. Дії США після виборів у США у 2022 році

Проміжні вибори в США 2022 року, у результаті яких оновилися Палата представників і на третину оновився Сенат, не стали початком принципово іншого порядку денного щодо надання допомоги Україні.

Президент України Володимир Зеленський висловив думку, що політичні зміни у Вашингтоні можуть поставити під загрозу військову підтримку України з боку Заходу та США, збільшивши ймовірність поразки нашої держави. За словами Зеленського, подальша військова допомога Заходу, зокрема США, має важливе значення для довготривалої боротьби України проти російських окупантів. «Сполучені Штати дійсно розуміють, що якщо вони перестануть нам допомагати – ми не виграємо» – сказав Зеленський в інтерв'ю AP⁶⁹.

Однак, попри значну присутність у медіапросторі, радикальні політики з обох партій, прихильники Трампа з Республіканської партії та прогресивні демократи з Демократичної партії, не змогли справити значного впливу на цих виборах.

Ці вибори призвели до того, що ці політичні фракції отримали трохи більш як 20–23 % голосів у своїх партіях, а це означає, що вони не мають реальної влади над партійним порядком денним або важливими рішеннями. Це призводить до висновку, що помірковані політики сьогодні складають більш ніж половину представників обох партій у Конгресі⁷⁰.

⁶⁸ Support for Ukraine aid softens in U.S. public, poll says. PBS NewsHour. URL: <https://www.pbs.org/newshour/politics/support-for-ukraine-aid-softens-in-u-s-public-poll-says> (дата звернення: 17.04.2023).

⁶⁹ Pace J. Ukraine's Zelensky: Any Russian victory could be perilous. AP NEWS. URL: <https://apnews.com/article/ukraine-zelensky-russia-putin-bakhmut-2334ec3a5b74d3cc3c4e012db71920e5> (дата звернення: 05.06.2023).

⁷⁰ Результати проміжних виборів в Конгрес США: результати для відносин з Україною та наслідки для концепції «стратегічної автономності» ЄС. Українська призма. URL: <https://prismua.org/europeiscalling10/>

Помірковані лідери обох партій послідовно підтримували надання систематичних економічних, ресурсних та військових пакетів допомоги протягом усього часу повномасштабного вторгнення РФ в Україну. Не дивлячись на заяви деяких представників партій, вони обидві навіть підтримали Україну під час активної виборчої кампанії. Отже, на цю мить немає жодних ознак того, що в майбутньому Конгрес суттєво змінить своє ставлення до України⁷¹.

Склад Конгресу 118-го скликання відіграє надзвичайно важливу роль, і одним з найзначущіших аспектів є внутрішньопартійний розкол в Республіканській партії, особливо з урахуванням відсутності передбачуваної абсолютної більшості республіканців у Конгресі. Загалом можна виділити три групи, які складають сучасний республіканський істеблішмент⁷²:

- Консервативні, на чолі з неформальним лідером Мітчем МакКоннеллом;
- Помірковані республіканці з неформальним лідером Кевіном МакКарті;
- Протрамповські на чолі з Марджорі Тейлор Гріном.

Перші два складають помірковане крило партії, і багато спостерігачів зазвичай розглядають їх як одну згуртовану групу поміркованих членів Республіканської партії. Третя група є найменш численною, але і становить найбільшу загрозу.

Унаслідок інформаційної кампанії Дональда Трампа більшість представників групи трампістів програли нещодавні проміжні вибори. Проте їхньої участі в нинішньому скликанні буде достатньо, щоби партія втратила невелику перевагу в мажоритарному голосуванні, коли це матиме найбільше значення. Таким чином, важко гарантувати, що будь-який законопроект отримає підтримку всіх партій.

⁷¹ Результати проміжних виборів в Конгрес США: результати для відносин з Україною та наслідки для концепції «стратегічної автономності» ЄС. Українська призма. URL: <https://prismua.org/europeiscalling10/>

⁷² Результати проміжних виборів в Конгрес США: результати для відносин з Україною та наслідки для концепції «стратегічної автономності» ЄС. Українська призма. URL: <https://prismua.org/europeiscalling10/>

Хоча Рон Десантіс, головний опонент Дональда Трампа в Республіканській партії, схоже, ще не визначився зі своїм ставленням до військового конфлікту в Україні. Цього місяця Десантіс охарактеризував конфлікт як «територіальну суперечку», яка не є пріоритетом для США. Посилаючись на безпрецедентний рівень фінансової та військової підтримки нашої держави, він розкритикував президента Джо Байдена за те, що критики адміністрації Білого дому називають «порожнім чеком» для України. Зрештою, Десантіс відмовився від своїх слів, звинувативши ЗМІ в неправильній інтерпретації, що лише підкреслює, наскільки різноманітними є погляди Республіканської партії та її прихильників на Україну⁷³.

Як наслідок, у спірних питаннях помірковані республіканці будуть змушені співпрацювати з демократами та заручатися підтримкою власної опозиції. Демократи в Палаті представників, які налічують понад 200 членів і за сприятливого збігу обставин можуть розраховувати на підтримку поміркованих республіканців, зіткнуться зі ще більшим викликом у забезпеченні голосів опозиції.

Оскільки була висока ймовірність перемоги представників від Республіканської партії в обох палатах, існувала необхідність вироблення окремої лінії реагування ЄС на війну РФ проти України в аспекті відносин США та України. Такі застереження були викликані позицією протрампістського крила Республіканської партії щодо надання додаткової допомоги Україні. Однак, взаємодомовленість між двома партіями, що складається в Конгресі, а також незначна чисельність групи обраних конгресменів-республіканців, які підтримують Дональда Трампа, дозволяють зробити висновок, що при збереженні нинішньої ситуації жодних змін у стратегії США в міжнародних відносинах не передбачається. Ба більше,

⁷³ Matza B. M. Ron DeSantis says his Ukraine remarks 'mischaracterised'. BBC News. URL: <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-65047556> (дата звернення: 17.04.2023).

прихильники Трампа становлять лише невелику частину (20–25 %) Республіканської партії⁷⁴.

Отже, можна зробити висновок, що такий порядок не призведе до помітних змін у співпраці США та ЄС у контексті російсько-української війни. По-перше, більшість обраних законодавців у США є представниками поміркованих груп в обох партіях. Більшість поміркованих членів Конгресу останнього скликання голосували за проукраїнські резолюції та рішення про надання чергових пакетів допомоги. Отже, із цієї точки зору, продовження роботи цих конгресменів також можна розглядати як ознаку загальної стабільності Конгресу в просуванні до більш дружнього до України зовнішньополітичного підходу. По-друге, перед вступом нового Конгресу на посаду, попередній ухвалив річний пакет допомоги Україні в розмірі 50 мільярдів доларів⁷⁵.

4.4. Роль американських інтелектуалів у формуванні іміджу України

Американські інтелектуали, що включають в себе впливових письменників, журналістів, активістів, дослідників та політичних аналітиків, мають потенціал впливати на сприйняття України як в американському суспільстві, так і за його межами. Вони можуть використовувати свій вплив для просування певних питань, включаючи ті, що стосуються України. Їхні статті, книги, інтерв'ю та публічні виступи можуть формувати образ України, розповідати про її історію, культуру та сучасні виклики. Це може сприяти підтримці України, розумінню її потреб і проблем, а також викликати зміну у політичних діях та рішеннях, які стосуються країни.

⁷⁴ Ні копійки для Києва? Перша заява республіканців після перемоги. Just a moment... URL: <https://ua.korrespondent.net/world/worldabus/4536530-ni-kopiiky-dlia-kyieva-persha-zaiava-respublikantsiv-pislia-pere-mohy> (дата звернення: 17.04.2023).

⁷⁵ Cochrane E. The Senate passes a spending bill that includes nearly \$50 billion in aid for Ukraine. The New York Times. URL: <https://www.nytimes.com/2022/12/23/world/europe/the-senate-passes-a-spending-bill-that-includes-nearly-50-billion-in-aid-for-ukraine.html> (дата звернення: 04.04.2023).

Концепція, яку розробив американський політолог, соціолог і державний діяч Збігнєв Бжезинський у своїй праці "Велика шахівниця" в 1997 році, не втратила актуальності. У цій роботі він надав рекомендації щодо коригування лідерської позиції США на Європейському континенті. Його концепція досі є об'єктом обговорень і впливає на розуміння американської зовнішньої політики та її співвідношення з Європою.

Збігнєв Бжезинський виявив зацікавленість українським питанням з кінця 1940-х років, коли вивчав прогалини політичної системи СРСР як студент. У своєму інтерв'ю 1992 року він зазначив, що наявність незалежної України з понад 50 мільйонами населення означає припинення існування Російської імперії. Бжезинський вбачав центральну загрозу у здатності Російської Федерації в будь-якій формі відновити контроль та вплив над Україною.

В середині 1990-х років Бжезинський висловив думку, що Росія не має іншого варіанту, крім як прийняти нову геополітичну дійсність - існування незалежних держав, що вийшли з-під влади колишнього СРСР. Він приписував США ключову роль в реалізації цих геостратегічних концепцій і вважав, що США мають задачу донести важливість цієї ідеї до політичної еліти країни. Бжезинський позитивно оцінював все більш однозначну та прямолінійну політику США щодо обмеження російського впливу в пострадянському регіоні, зокрема в Україні.

У своїх роздумах про міжнародний порядок, де США є єдиною супердержавою, Бжезинський визначав Україну як важливий геополітичний вузол, тоді як Росію розглядав як активного гравця в геостратегічній партії. Він висловлював стурбованість, що зміна американських пріоритетів може підривати здатність України до ефективного самозахисту.

В травні 2002 року український уряд оголосив про намір приєднатися до НАТО та Європейського Союзу, але Бжезинський висловив сумніви щодо готовності України до цього кроку, підкресливши можливу загрозу від

імперських амбіцій Росії. Він також зазначив, що представлені сценарії для України не були належно враховані.

Згідно з Бжезинським, США повинні постачати Україну оборонною озброєнням, оскільки це покаже Росії серйозність намірів Заходу захистити незалежність України і не допустити відродження імперських амбіцій Росії⁷⁶.

Водночас слід визнати, що запропоновані моделі поведінки України не були взяті до уваги. На думку Бжезинського, США повинні надавати Україні оборонну зброю, оскільки таким чином захід продемонструє РФ серйозний намір захистити незалежний статус України, чим не допустить відродження імперських амбіцій РФ⁷⁷.

Ноам Хомський, авторитетний ідеолог крайньолівого спрямування, є почесним професором на факультеті лінгвістики та філософії в Массачусетському технологічному інституті та професором лінгвістики в Університеті Арізони. Протягом 2022 року він дав декілька інтерв'ю американським ЗМІ на тему російсько-української війни. Він стверджує, що Україна не грає вирішальної ролі в конфлікті, а війна є лише підставою для більш глобальних змін. В інтерв'ю для видання Current Affairs він наголосив: «Давайте на мить відкладемо Україну в сторону. Це не єдина криза у світі»⁷⁸.

У іншому інтерв'ю Хомський відзначив риторику экс-президента США Дональда Трампа як приклад об'єктивного геополітичного мислення, оскільки він виступав проти постачання зброї Україні. Трамп, фаворит республіканців, вже після початку повномасштабного вторгнення в Україну відзначив "геніальну" стратегію Путіна. Також Трамп виявив симпатії до Путіна. Навіть під час своєї передвиборчої кампанії він зазначив, що "Росія – велика держава, а

⁷⁶ Brzezinski Z. A geostrategy for Eurasia. URL: <http://www.comw.org/pda/fulltext/9709brzezinski.html> (дата звернення: 27.03.2023).

⁷⁷ Brzezinski Z. The grand chessboard: American primacy and its geostrategic Imperatives. New York: Basic Books, 1997. 223 p.

⁷⁸ Noam Chomsky on How To Prevent World War III. Current Affairs. URL: <https://www.currentaffairs.org/2022/04/noam-chomsky-on-how-to-prevent-world-war-iii>

Путін – великий лідер”, і висловив бажання "створити з Путіним дуже хороші відносини".⁷⁹.

Хомський зауважив, що війна в Україні пришвидшила "годинник судного дня" за рахунок трьох ключових факторів: а) збільшення ядерної загрози; б) необхідність зменшення споживання викопного палива; в) загрозу занепаду ідей демократії⁸⁰.

Деякі інтерв'ю з Хомським свідчать, що він не висловлює критики в адресу України і вважає, що надання військової допомоги Україні є законним. Однак, він висловлює обурення російським вторгненням в Україну і порівнює його з вторгненням США в Ірак та Гітлера зі Сталіним у Польщу. Він також висловлює думку, що найбільша відповідальність за війну лежить на США та НАТО. Хомський пропонує надавати допомогу Україні таким чином, щоб це не сприяло ескалації конфлікту.

У розмові з виданням Truthout, Хомський висловив свою думку: "Достатньо вже цього жалюгідного 'хоч би що там було'. Я не можу прийняти порівняння російського вторгнення в Україну з нападом Гітлера, намагаючись виправдати його як благородну американсько-британську місію милосердя."⁸¹. Сам Хомський досить негативно ставиться і до ролі США у світових конфліктах. Той якось заявив, що «якби були застосовані Нюрнберзькі закони, то кожен післявоєнний американський президент був би повішений»⁸².

Позиція лідера громадської думки Бенджаміна Аарона Шапіро, американського консервативного політолога, письменника і адвоката, відносно вторгнення РФ в Україну у 2022 році є складною і неоднозначною. Він активно висвітлював події в Україні, розглядаючи історичні передумови ситуації та

⁷⁹ Трамп: у мене будуть дуже-дуже хороші відносини з Путіним - BBC News Україна. URL: http://www.bbc.com/ukrainian/politics/2016/09/160908_putin_trump_dk (дата звернення: 20.05.2023).

⁸⁰ Noam Chomsky: Russia's war against Ukraine has accelerated the doomsday clock. Truthout. URL: <https://truthout.org/articles/noam-chomsky-russias-war-against-ukraine-has-accelerated-the-doomsday-clock/> (дата звернення: 18.04.2023).

⁸¹ Chomsky: A stronger NATO is the last thing we need as Russia-Ukraine war Turns 1. Truthout. URL: <https://truthout.org/articles/chomsky-a-stronger-nato-is-the-last-thing-we-need-as-russia-ukraine-war-turns-1/> (дата звернення: 14.04.2023).

⁸² The selective prosecution of Vladimir Putin. Counterfire. URL: <https://www.counterfire.org/article/the-selective-prosecution-of-vladimir-putin/> (дата звернення: 14.04.2023).

можливі причини російського нападу з приводу імперських амбіцій. Він також висвітлює пробудження громадянської свідомості та боротьбу за демократію в Україні для своєї аудиторії. У одному зі своїх відео Шапіро засуджує також лицемірність західних країн, зокрема Німеччини та Франції, які продовжують підтримувати дружні стосунки з РФ⁸³. Він вважає, що широкомасштабний наступ Путіна на українську територію є результатом цієї підлабузницької політики. Він продовжував стверджувати, що Джо Байдену і демократам бракує політичної волі, щоб зупинити Росію, але в цілому він виступав за допомогу Україні. Однак, в жовтні Шапіро змінив свою позицію. Він опублікував статтю, в якій розглядав можливість територіальних поступок України на користь Росії як запобіжного заходу перед ядерним конфліктом.⁸⁴ Він стверджував, що Києву не вистачає повноважень для самостійного прийняття рішень, оскільки він не є "платником за цю війну". Шапіро вважав, що основні цілі США в Україні вже досягнуті, і фінансова підтримка України повинна бути зупинена, оскільки війна може тривати дуже довго⁸⁵.

Інститут Катона - це аналітичний центр у США, заснований у 1977 році, який сприяє лібертаріанським принципам. Інститут підтримує принципи економічної свободи, мінімального втручання уряду у приватне життя громадян, низького рівня оподаткування та регулювання, а також зовнішню політику, спрямовану на мінімізацію втручання США в справи інших країн. Цей центр проводить дослідження, розробляє політичні рекомендації та надає аналітичну підтримку для просування лібертаріанських ідей в американському політичному дискурсі. Інститут Катона виступає в якості важливого джерела інформації та аргументів для лібертаріанських політиків, активістів та громадян, що прагнуть зберегти та поширити ідеї індивідуальної свободи та обмеженого втручання

⁸³ Ben Shapiro. Everything you need to know about the Russia/Ukraine conflict, 2022. YouTube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=1SQhT-hg7e4> (дата звернення: 17.05.2023).

⁸⁴ Ben Shapiro: Should the west seek an off-ramp in Ukraine? – The Dispatch. The Dispatch. URL: <https://cdispatch.com/opinions/2022-10-05/ben-shapiro-should-the-west-seek-an-off-ramp-in-ukraine/> (дата звернення: 17.05.2023).

⁸⁵ Ben Shapiro. WaPo reports the White House knows full Ukrainian victory is impossible, but has no clue what an end goal or. Twitter. URL: <https://twitter.com/benshapiro/status/158011353767137280> (дата звернення: 17.05.2023).

держави.⁸⁶ Інститут, однак, був охарактеризований як "співчувальник" України, але в той же час він виправдовував агресивні дії Росії та намагався представити поточну ситуацію в іншому світлі

Наприклад, Дуг Бендоу, науковий співробітник дослідницького центру Інституту Катона, висловив погляд, що членство України в НАТО не гарантує повного захисту країни у разі військового нападу. Він вказує на те, що НАТО має свої обмеження та процедури прийняття рішень, і це може вплинути на здатність альянсу надати ефективну допомогу в разі агресії⁸⁷. Інший дослідник з Інституту Катона, Ян Оберг, доктор соціології, ділиться думкою, що війна між НАТО та РФ в даний час має місце, і Україна використовується об'єднаним заходом для послаблення Росії назавжди. Він також висловлює припущення, що в подальшому захід може змінити свою політичну позицію та спрямувати зусилля проти Китаю⁸⁸.

Так, погляди та заяви американських інтелектуалів, включаючи тих, що пов'язані з Інститутом Катона, мають вплив на уявлення про ситуацію в Україні в очах американських виборців та формують риторику політичних кіл у контексті зовнішньої політики стосовно України. Плюралізм думок є важливим елементом демократичного суспільства, проте може виникати ситуація, коли різні позиції можуть мати вплив на політичний імідж України в очах США.

Цей плюралізм думок може створювати розбіжності та незрозуміння щодо реальної ситуації в Україні та геополітичних стратегій Росії. Важливо мати на увазі, що позиції окремих інтелектуалів не обов'язково відображають офіційну політику США або загальну думку суспільства. Для українського уряду та дипломатичних зусиль важливо працювати над налагодженням діалогу

⁸⁶ About. Cato Institute. URL: <https://www.cato.org/about>

⁸⁷ U.S. expert says Ukraine's joining NATO won't guarantee support in case of military intervention. Співробітництво між державами Посольство Республіки Корея в Україні. URL: https://overseas.mofa.go.kr/ua-uk/brd/m_8615/view.do?seq=628015&srchFr=&srchTo=&srchWord=&srchTp=&multi_itm_seq=0&itm_seq_1=0&itm_seq_2=0&company_cd=&company_nm= (дата звернення: 21.05.2023).

⁸⁸ Western imperial dominance and militarism will not settle Ukraine in peace. Global Times. URL: <https://www.globaltimes.cn/page/202304/1289161.shtml#:~:text=This%20de%20facto%20NATO-Russia%20conflict%20-%20the%20West's%20attempt%20to%20use%20Ukraine%20to%20weaken%20Russia%20once%20and%20for%20all%20and%20then%20turn%20on%20China> (дата звернення: 21.05.2023).

та поясненням реальної ситуації в Україні, сприяти зрозумінню та підтримці інтересів України серед різних політичних акторів у США.

4.5. Позиція США стосовно надання допомоги Україні після виборів 2022 року

У жовтні 2022 року була оприлюднена нова стратегія національної безпеки США, яка визначає стратегічні загрози. У цьому документі Україна згадується не менше ніж 33 рази, що підкреслює роль країни в сучасному конфлікті та складних викликах, що виникли в результаті російсько-української війни.⁸⁹

У кінці листопада 2022 року Республіканська партія офіційно здобула більшість у Палаті представників США. В рамках цієї партії існує невелике, але відкрито антиукраїнське крило, чия публічна риторика часто привертає увагу як американських, так і українських ЗМІ..

Частина республіканців приєдналася до демократів, засуджуючи вторгнення Росії в Україну в самому початку конфлікту. Проте, президента Джо Байдена критикували багато республіканців за те, що вони вважали його недостатньо активним у наданні допомоги Києву. Риторика партії зазнала змін залежно від того, як тривав конфлікт. За звітами Politico, деякі республіканці тепер стверджують, що Сполучені Штати роблять занадто багато для України порівняно з березнем 2022 року⁹⁰. На фоні складної геополітичної ситуації, скептицизм республіканців щодо України поступово зростає і виявляється в їхніх поглядах та рішеннях, які впливають на діяльність Сенату США.

У листопаді 2022 року кілька ультраправих республіканців у Палаті представників Конгресу США, які підтримують колишнього президента Дональда Трампа, внесли законопроект про аудит військової допомоги, наданої

⁸⁹ Національна оборонна стратегія США 2022 року: основні положення, оцінки і наслідки для України. Національний інститут стратегічних досліджень. URL:

<https://niss.gov.ua/doslidzhennya/natsionalna-bezpeka/natsionalna-oboronna-stratehiya-ssha-2022-roku-osnovni>

⁹⁰ Political, social and economic conditions of development of contemporary Ukraine and its regions. Lublin : Wydawnictwo KUL, 2016. 168 с.

Україні. Згідно з цим законопроектом, Конгрес США мав би отримати всі документи, пов'язані з військовою, цивільною та фінансовою допомогою, наданою Україні під час президентства Джо Байдена. Крім того, республіканці також пропонували створити посаду генерального інспектора в Україні, аналогічну тій, що була в Афганістані під час підтримки США його армії та економіки.⁹¹

Представники блоку Республіканської партії, що підтримують колишнього президента Дональда Трампа, часто висловлювали припущення про те, що США фінансує Україну надмірно та без належного контролю. Деякі помірковані республіканці також висловлювали схожі думки, використовуючи це як аргумент проти законодавства, що надає фінансову допомогу Україні.

Серед авторів законопроекту проти надання допомоги Україні були такі прихильники Трампа, як Марджорі Тейлор Грін, яка пообіцяла не дати Україні «ні копійки» під час проміжної виборчої кампанії до Конгресу⁹², Пол Госар, який відомий тим, що називав українців «гарматним м'ясом»⁹³ і пропонував прийняти Зеленського й Путіна для переговорів у себе вдома. Тейлор Грін, зокрема, заявляла, що Україна «не є 51-им штатом» і що внутрішня політика для США має бути пріоритетною⁹⁴. Метт Гаец заявив, що «не проголосує навіть за ще один долар Україні», і пообіцяв, що час «необмеженої фінансової допомоги Україні добігає кінця»⁹⁵. Також авторами документа були Томас Массі та інші члени Комітету з питань збройних сил Палати представників Конгресу США.

«Я співчуваю ситуації в Україні, і мені прикро за них, але я відчуваю, що нам спочатку потрібно подбати про пріоритети тут, удома», – заявив

⁹¹ Трампісти в Палаті представників США внесли законопроект про аудит допомоги Україні. Українська Правда. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/11/18/7376885/>

⁹² Marjorie Taylor Greene says Ukraine won't get more U.S. aid under GOP. Axios. URL: <https://www.axios.com/2022/11/05/marjorie-taylor-greene-ukraine-aid-republicans>

⁹³ Ukraine's Foreign Ministry critical of US Congressman claiming Ukrainians are "cannon fodder". Ukrainian Pravda. URL: <https://www.pravda.com.ua/eng/news/2022/10/29/7374087/>

⁹⁴ "Ukraine is not the 51st state:" Marjorie Taylor Greene opposes U.S. support for the war. CBS News. URL: <https://www.cbsnews.com/video/ukraine-is-not-the-51st-state-marjorie-taylor-greene-opposes-us-support-for-the-war/#x>

⁹⁵ 'I Will Not Vote For One More Dollar To Ukraine': Matt Gaetz Slams US Aid. Forbes Breaking News. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=qb0acQMwLw0>

республіканець Джо Ернандес із Рокліни, штат Каліфорнія⁹⁶. Він додав, що важко підтримувати щедрі витрати США на військову та економічну допомогу Україні, коли багато американських громад не мають ресурсів, щоб впоратися з наслідками мігрантів, які перетинають США на південному кордоні і кризою безпритульності в його штаті.

Марджорі Тейлор Грін опублікувала відео з пораненими українськими солдатами в Конгресі у своєму Твіттері перед внесенням законопроекту, стверджуючи, що їх «використовують як пішаків, щоб чинити тиск на Конгрес і змусити його віддати важко зароблені податкові гроші Зеленському»⁹⁷.

Тим не менш, українські вітчизняні аналітики залишаються оптимістичними стосовно подальшої підтримки України Сполученими Штатами. На думку директора Центру міжнародних досліджень, доцента кафедри міжнародних відносин Одеського національного університету ім. Мечникова Володимир Дубовика: «Позиція незмінна в тому сенсі, що Україну підтримують. Й останні тижні ми бачимо чергову нову хвилю, новий виток на найвищому рівні рішень про постачання Україні зброї. І потрібно тут пам'ятати про те, що не просто Америка дає нам допомогу і зброю, Америка ще й організовує всю цю, консолідує, координує всю цю коаліцію країн, які допомагають Україні. Без американського лідерства за останні 11 місяців цієї важкої масштабної масової війни, я думаю, було б набагато важче Україні. А тут Америка не тільки сама надає підтримку, а й підштовхує багатьох своїх союзників, щоб вони теж надавали Україні велику підтримку» – підкреслив експерт⁹⁸.

У 2022 році, починаючи з дня повномасштабного вторгнення, США надали Україні військову допомогу на суму понад 36,9 мільярдів доларів. Ця

⁹⁶ Opinion | Republicans don't have to write a 'Blank Check' for Ukraine. Politico. URL: <https://www.politico.com/news/magazine/2022/11/17/republicans-dont-have-to-write-a-blank-check-for-ukraine-00069160> (дата звернення: 17.04.2023).

⁹⁷ Rep. Marjorie Taylor Greene on Twitter. URL: <https://twitter.com/i/status/1593317669142503426>

⁹⁸ Від попереджень про війну до постачання зброї: як США допомагають Україні боротися з російською агресією (ВІДЕО) - Freedom. Freedom. URL: <https://uatv.ua/uk/vid-poperedzhen-pro-vijnu-do-postachannya-zbroyi-yak-ssha-dopomagayut-ukraviny-borotysya-z-rosijskoyu-agresivoyu-video/> (дата звернення: 08.05.2023).

допомога включала амуніцію, боєприпаси, навчання та інші потреби, що становить приблизно 2 мільярди доларів на місяць⁹⁹. На 2023 рік США передбачили надання Україні військово-економічної допомоги на суму близько 50 мільярдів доларів.¹⁰⁰

Колишній держсекретар США Генрі Кіссінджер підтримав членство України в НАТО, однак деякий час пропонував Києву погодитися на територіальні поступки заради мирного договору з РФ, за що його розкритикував український президент Володимир Зеленський. «У нинішній ситуації лідери демократій повинні чітко розуміти, про що вони готові домовлятися, а від чого вони не готові відмовитися за жодних обставин» – висловився Кіссінджер в одному з інтерв'ю⁹⁷.

Як Хомський, так і Кіссінджер цитувалися як ультралівими, так і ультраправими щодо війни в Україні. На думку обох публіцистів, США не мають права втручатись у російсько-українську війну, але вважають за потрібним посадити Путіна й Зеленського за стіл переговорів. Таким чином, лідери думок налаштовують американське суспільство проти допомоги Україні, яке своєю чергою створює тиск на політиків.

⁹⁹ Madhani A. Ukraine aid support softens in the US: AP-NORC poll. AP News. URL: <https://apnews.com/article/russia-ukraine-biden-politics-poland-33095abf76875b60ebab3ddf4eede188> (дата звернення: 17.04.2023).

¹⁰⁰ \$1.1 Billion in additional security assistance for Ukraine. U.S. Department of Defense. URL: <https://www.defense.gov/News/Releases/Release/Article/3173378/11-billion-in-additional-security-assistance-for-ukraine/> (дата звернення: 03.04.2023).

ВИСНОВОК

З моменту здобуття Україною незалежності, вона стала епіцентром уваги геополітичних стратегій із боку РФ та США. Відносини України до обох держав мали різний відтінок. Достатньо довгий час політичний імідж України мав неоднозначний характер внаслідок корупційних та політичних скандалів. З боку політиків, Україна виглядала як корумпована держава, де не поважаються права та свободи громадян. З боку громадян, Україна була невідомою державою, яка має радянське минуле.

Міжнародні відносини України і США будувалися нестабільно й напружено. Із самого початку своєї президентської каденції Дж. Буш молодший був жорстким у підході до України. Тоді звучали занепокоєння внутрішньополітичною ситуацією в Україні, особливо забезпеченням основних прав і свобод. Україна потребувала реформ у різних сферах для подальшої співпраці, однак США вже тоді рішуче надавали допомогу різного роду у великих обсягах, оскільки вбачала в обороноздатності України стратегічну безпеку всієї Європи.

Відносини з України та РФ мали потенційно напружений характер на основі історичних фактів. Стратегією РФ на той час був захист прав і інтересів російськомовних громадян на теренах екс-СРСР; зміцнення позицій російської мови й культури; зміцнення позицій російських ЗМІ; використання інструментів «м'якої сили»; інтенсивна русифікація України; недопущення участі останньої в євроатлантичному співтоваристві. Створення власної регіональної підсистеми міжнародних відносин на пострадянському просторі є головною метою геостратегічного плану РФ. Підґрунтя цьому стали праці російських ідеологів та робота пропаганди.

Так, Україна опинилася між вибором: стати демократичною державою, та отримувати підтримку західних партнерів в усіх глобальних питаннях, або свідомо стати метрополією новоствореної Російської імперії, або обрати статус-кво, який можна порівняти з бездіяльністю, оскільки обидві держави

мали свої інтереси щодо України. На думку американського політолога З. Бжезинського, «стабільність Європи великою мірою залежить від незалежності України»¹⁰¹.

- Обравши демократичний шлях розвитку, Україна укріплювала міжнародні відносини на Заході, довгий час залишаючись для них *tabula rasa*.
- Перші роки Україна намагалася вибудувати свій імідж для прагматичних міжнародних відносин, проте її імідж здебільшого будувався ким завгодно, тільки не нею самою.
- Росія була зацікавлена в поглинанні України, і використовувала імідж як один з засобів досягнення цієї мети.
- Американські політики іноді грали на проблемах України для накопичення своїх політичних балів. Тому, Україна має зайняти своє місце на інформаційному просторі Заходу, щоб мати там представництва своїх ЗМІ та поширювати думки своїх інтелектуалів, щоб сприяти збереженню свого політичного іміджу, державності та незалежності.

По факту, з того часу почалася боротьба за незалежність України. Помаранчева революція у 2004 році, Революція гідності у 2013 році, перша військова агресія РФ в АР Крим та на сході України, гібридна й інформаційна війна, а надалі й повномасштабне вторгнення стали для України та її політичного іміджу історичними викликами.

- Оскільки США є найбільшим партнером та союзником України в російсько-українській війні, окрему увагу приділено саме деяким політичним групам, які схильні підтримувати відверто проросійські наративи.

Наприклад, республіканську партію США часто критикують в українських ЗМІ, здебільшого через те, що її політики є найбільш відвертими противниками американської допомоги Україні, а також через те, що

¹⁰¹ Сотников Д., Шепелева А. Кіссінджер застеріг від територіальних поступок Росії – DW – 25.07.2022. dw.com. URL: <https://www.dw.com/uk/kissindzher-zasterih-vid-terytorialnykh-postupok-rosii/a-62582096> (дата звернення: 28.04.2023).

республіканські телеканали рясніють дезінформаційними кампаніями, які Кремль активно просуває на Заході. Глибше розуміння того, як політики-республіканці бачать національні інтереси США, можна побачити в їхніх думках, оскільки американська внутрішня політика є дещо складнішою, ніж просто членство в одній з основних партій.

Враховуючи неоднозначність деяких представників політичних кіл США в публічних заявах, а також їхні внутрішні непорозуміння, можна зробити висновок, що:

- вони мотивуються своїми внутрішніми переконаннями для здобуття політичних перспектив;
- проросійські наративи, які використовуються певними персоналіями політичного естеблїшменту не мають на меті підігрування російським політикам або руйнацію дипломатичних відносин з Україною, а спрямовані на перенаправлення уваги внутрішнього виборця на себе через популістичні заяви.

Для США Росія є політичним антагоністом, тому вважати, що США готова відвернутися від надання допомоги Україні означає, що США відкриває дорогу своєму антагоністу на геополітичному просторі.

Проте, Україна важлива для США в першу чергу в контексті безпеки Східної Європи, а не як сама по собі. Не існує жодного важливого інтересу, який США не могли б захистити без України. Агресія РФ проти України, окрім як загроза європейській безпеці, зазвичай не розглядається як пряма загроза США. На відміну від України, яка вважає себе найважливішим союзником США, США все ж таки розглядають Україну як партнера.

США зацікавлені в Україні з двох причин: для підтримки єдності та безпеки Європи, ключовим актором якої є Україна, а також для того, щоб слугувати прикладом успішного демократичного розвитку для інших країн регіону, включаючи РФ та Білорусь. Іншими словами, йдеться не лише про

Україну, але і про регіональний контекст, у якому Україна відіграє вирішальну роль.

Україна має незупинно працювати над своїм політичним іміджем на зовнішню аудиторію. Важливо використовувати можливість партнерства України та США не тільки у вигляді отримання військової допомоги, а й у створенні міцного інформаційного фронту.

Завдяки правильному інформаційному порядку денному перед зовнішньою аудиторією можливо досягнути лояльного ставлення виборця до України як держави та політичного істеблішменту, які можуть використати цю можливість на свою користь.

Відповідно до поставлених завдань роботи, були зроблені наступні висновки:

1. Зовнішня політика РФ будується на ідеології російського світу, який має поширюватися на території Азії та Європи. Існування України як незалежної держави заважає реалізації цієї мети. Тому, РФ використовує усі можливі засоби для руйнації української державності та подальшої інтеграції українських територій до свого складу. І одним із засобів є руйнування політичного іміджу України в очах її стратегічних партнерів, ким першочергово можна вважати США.

2. Позиції та інтереси політичних кіл США частково мають спільні геополітичні інтереси з Україною, оскільки США вбачають в незалежній Україні гаранта безпеки в східній Європі. Проте, деякі наративи американських політиків та лідерів думок іноді викликають неоднозначну реакцію світової спільноти. Ці наративи використовуються здебільшого для власних політичних балів для загравання зі своїми потенційними виборцями.

3. Роль ЗМІ, пропаганди та лідерів думок формують політичний імідж України переважно закордонними країнами, радше ніж самою Україною. Україні необхідно посилювати свій вплив за кордоном для збереження свого політичного іміджу та протистоянню негативних наративів з боку РФ.

4. Наслідки впливу пропаганди РФ на формування політичного іміджу України в США мають тенденцію до посилення, оскільки РФ зацікавлена до останнього зруйнувати українську державність і поширювати свою геополітичну експансію надалі на Захід Європи та Азію. Для того, щоб цього не сталося, необхідно забороняти сферу впливу російських інтелектуалів та пропаганди, і виробляти впливову українську пропаганду в США.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Базове дослідження із застосування правосуддя перехідного періоду в Україні: монографія / за заг. ред. А. П. Буценка, М. М. Гнатівського. – К.: "РУМЕС", 2017. – 592 с. ISBN 978-966-97584-3-9
2. В. Данилов. Особливості формування політичного іміджу держави. Володимир Данилов. Політичний менеджмент №2. 2019. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/danylov_osoblyvosti.pdf
3. Викладання військової історії в Росії та за кордоном. – Вип. 3 / Під ред. К. Пахалюка. – Москва; Санкт Петербург, 2020. - 408 с.
4. Від попереджень про війну до постачання зброї: як США допомагають Україні боротися з російською агресією (ВІДЕО) - Freedom. Freedom. URL: <https://uatv.ua/uk/vid-poperedzhen-pro-vijnu-do-postachannya-zbroyi-yak-ssha-dopomagayut-ukrayiny-borotysya-z-rosijskoju-agresiyeyu-video/> (дата звернення: 08.05.2023).
5. Галумов Е. А. Міжнародний імідж Росії: стратегія формування. – М., 2003. – С. 111 – 113.
6. Городиський А. «Припинімо ці слухання»: як США контролюють свою допомогу Україні?. RFI. URL: <https://www.rfi.fr/uk/міжнародні-новини/20230330-припинімо-ці-слухання-як-сша-контролюють-свою-допомогу-україні> (дата звернення: 18.05.2023).
7. Гурвковський В.І. Захист іміджу Української держави в умовах інформаційної глобалізації. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Dutp_2012_2_11.pdf
8. Данилов В. Особливості формування іміджу Збройних Сил України. Політичний менеджмент. 2009. № 5. С. 88–95. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/08/danylov_osoblyvosti.pdf (дата звернення: 14.05.2023).
9. Дугін О. Основи геополітики / О. Дугін. - М., 2000. - 451 с.
10. Іміджелогія–2006: актуальні проблеми соціального іміджмейкінгу: матеріали Четвертого міжнародного симпозіуму з іміджелогії / За ред. О. А. Петрової - М.: РІЦ АІМ, 2006. – 358 с.
11. Інформаційна політика України: європейський контекст: монографія / Л.В. Губерський, Є.Є. Камінський, Є.А. Макаренко та ін. – К.: Либідь, 2007. – 360 с.

12. Карпчук Н., Юськів Б. Контент й колокаційний аналіз аналітичних повідомлень RT про Україну. Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. 2022. № 3 (14). С. 73–86. URL: <https://www.relint.vnu.edu.ua/index.php/relint/article/view/275>.
13. Корнієнко В. О., Денисюк С. Г. Імідж політичного лідера: проблеми формування та практичної реалізації: Монографія. В.: Універсо, 2009. 145 с.
14. Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Післявоєнний світ: люди, проблеми, цінності». Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції 15 квітня 2022 року. Київ 2022, ст. 10.
15. Най Дж. «М'яка сила та американсько-європейські відносини». 10-те вид. Нью-Йорк, 2004. 192 с.
16. Національна оборонна стратегія США 2022 року: основні положення, оцінки і наслідки для України. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/natsionalna-bezpeka/natsionalna-oboronna-stratehiya-ssha-2022-roku-osnovni>
17. Ні копійки для Києва? Перша заява республіканців після перемоги. Just a moment... URL: <https://ua.korrespondent.net/world/worldabus/4536530-ni-kopiiky-dlia-kyieva-persha-zaiava-respublikantsiv-pislia-peremohy> (дата звернення: 17.04.2023).
18. Ольшанський Д. В. Політико-психологічний словник: Навч. посібник для студ. гуманіт. спец. вузів. – М.: Академ. проект, Єкатеринбург: Ділова книга, 2002. – 574 с.
19. Пилип'юк К. (2022). Інформаційно-пропагандистський вплив Російської Федерації на президентські вибори у Сполучених Штатах Америки (2016 та 2020 роки). Медіафорум, 11, 310-319. <https://doi.org/10.31861/mediaforum.2022.11.310-319>
20. Піскорська Г.А., Яковенко Н.Л., Імідж України України у контексті російсько-українського конфлікту. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/viewFile/2517/2247
21. Постановление Верховного Совета Российской Федерации от 21 мая 1992 г. № 2809I «О правовой оценке решений высших органов государственной власти РСФСР по изменению статуса Крыма, принятых в 1954 г.» // Ведомости Съезда народных депутатов Российской Федерации и Верховного Совета Российской Федерации. – 1992. – 04.06. – № 22. – Ст.1178; Постановление Государственной думы от 15 марта 1996 г. №

- 157II ГД «О юридической силе для Российской Федерации результатов референдума СССР 17 марта 1991 г. по вопросу о сохранении Союза ССР». URL: https://web.archive.org/web/20131224110500/http://lawrussia.ru/texts/legal_185/doc185a837x809.htm (дата звернення: 21.03.2023).
22. Почепцов Г. Г. Іміджологія / Г.Г. Почепцов. - 4-те вид.. М.: Рефлбук; К.: Ваклер, 2004. – 576 с.
23. Протидія російській інформаційній агресії: спільні зусилля задля захисту демократії. [Електронний ресурс]. // Аналітичний звіт. – К.: Телекритика, 2015. – 77 с. – Режим доступу: http://osvita.mediasapiens.ua/monitoring/advocacy_and_influence/analitichniy_zvit_protidiya_rosiyskiy_informatsiyniy_agresii_spilni_zusillya_zadlya_zakhist_demokratii/
24. Радіо Свобода. «Америка повернулася»: Байден розповів про зміни в зовнішній політиці США за його каденції. Радіо Свобода. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-baiden-ameryka-povernulasia/31087352.html> (дата звернення: 04.06.2023).
25. Риторика тирана. Брехня Путіна про Україну – Центр стратегічних комунікацій. Новини України та Світу. Головні і останні новини - NV. URL: <https://nv.ua/ukr/world/geopolitics/promova-putina-21-lyutogo-chomu-uyavleniya-prezidenta-rf-pro-ukrajinu-psevdoistorichni-50219137.html> (дата звернення: 03.05.2023).
26. Свідерська О. І. Цифрова пропаганда та ризики інформаційної безпеки в контексті російсько-української війни / О. І. Свідерська // Науковий журнал «Політикус». 2022. URL: https://www.researchgate.net/profile/Olha-Sviderska/publication/362722618_Digital_propaganda_and_risks_of_information_security_in_the_context_of_the-Russian-Ukrainian_war/links/62fff0abceb9764f720b387c/Digital-propaganda-and-risks-of-information-security-in-the-context-of-the-Russian-Ukrainian-war.pdf (дата звернення: 04.05.2023).
27. Семченко О. А. Зовнішньополітичний імідж України: стереотипи та реальність. Вісник ДАКККіМ. 2013. № 1. С. 260–263.
28. Столяров А. М. Російський світ // Нева – М., 2004 – № 3 – С. 25-30.

29. США готують для України новий пакет військової допомоги на \$300 млн – ЗМІ. Європейська Правда. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2023/05/25/7162447/>
30. США не виявили серйозних порушень, пов'язаних з допомогою Україні – USAID. Новини України та Світу. Головні і останні новини - NV. URL: <https://nv.ua/ukr/world/geopolitics/ssha-ne-znayshli-porushen-pov-yazanih-z-dopomogoyu-ukrajini-ostanni-novini-50314230.html> (дата звернення: 08.06.2023).
31. Тихомирова Є. Б. Імідж України в контексті міжнародних рейтингів. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/58736/07-Tihomirova.pdf?sequence=1>
32. Трамп: у мене будуть дуже-дуже хороші відносини з Путіним - BBC News Україна. BBC News Україна. URL: http://www.bbc.com/ukrainian/politics/2016/09/160908_prutin_trump_dk (дата звернення: 20.05.2023).
33. Трампісти в Палаті представників США внесли законопроект про аудит допомоги Україні. Українська Правда. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/11/18/7376885/>
34. У Зеленського з участю послів ЄС та «Групи семи» говорили про підтримку судової реформи. Радіо Свобода. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-sudova-reforma-zelensky-zustrich/31463656.html> (дата звернення: 14.05.2023).
35. Указ Президента Російської Федерації від 09.12.2013 № 894 "Про деякі заходи щодо підвищення ефективності діяльності державних засобів масової інформації". Офіційне опублікування правових актів. URL: <http://publication.pravo.gov.ru/Document/View/0001201312090003> (дата звернення: 07.06.2023).
36. Українське століття (1921–2021): витоки, уроки, перспективи державотворення. Нариси / Т. Водотика та ін. Кліо, 2022. 560 с.
37. Фонд «Русский мир». URL: <http://www.ruskiymir.ru/ruskiymir/ru/fund>
38. Хартія Україна–США про стратегічне партнерство. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/840_140#Text (дата звернення: 04.06.2023).
39. Чекаємо на рішення суду Австрії – Кент про екстрадицію Фірташа. Радіо Свобода. URL:

- https://docs.google.com/document/d/1wOOI9PU7yyhhoG8frBiu9L_-1xwMk8L/edit#
40. Чечель О. Ю. Формування іміджу держави на міжнародній арені. Державне управління. 2016. С. 82–86. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/10_2016/20.pdf.
 41. Як нам облаштувати Росію? Олександр Ісаєвич Солженіцин – офіційний сайт. URL: http://www.solzhenitsyn.ru/proizvedeniya/publizistika/stati_i_rechi/v_izgnanii/kak_nam_obustroit_rossiyu.pdf (дата звернення: 29.03.2023).
 42. \$1.1 Billion in additional security assistance for Ukraine. U.S. Department of Defense. URL: <https://www.defense.gov/News/Releases/Release/Article/3173378/11-billion-in-additional-security-assistance-for-ukraine/> (дата звернення: 03.04.2023).
 43. «Змінив Україну своєю смертю». 16 вересня 2000 року зник Георгій Гонгадзе – що сталося в той день. Новини України та Світу. Головні і останні новини - NV. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/events/georgiy-gongadze-znik-16-veresnya-2000-roku-hronologiya-podiy-50270276.html> (дата звернення: 08.06.2023).
 44. «Плівки Деркача»: чому оприлюднили саме зараз і кому це вигідно. Радіо Свобода. URL: https://docs.google.com/document/d/1wOOI9PU7yyhhoG8frBiu9L_-1xwMk8L/edit#
 45. About. Cato Institute. URL: <https://www.cato.org/about>
 46. Ben Shapiro. Everything you need to know about the Russia/Ukraine conflict, 2022. YouTube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=1SQhT-hg7e4> (дата звернення: 17.05.2023).
 47. Ben Shapiro. WaPo reports the White House knows full Ukrainian victory is impossible, but has no clue what an end goal or. Twitter. URL: <https://twitter.com/benshapiro/status/1580111353767137280> (дата звернення: 17.05.2023).
 48. Ben Shapiro: Should the west seek an off-ramp in Ukraine? – The Dispatch. The Dispatch. URL: <https://cdispatch.com/opinions/2022-10-05/ben-shapiro-should-the-west-seek-a-n-off-ramp-in-ukraine/> (дата звернення: 17.05.2023).
 49. Brzezinski Z. A geostrategy for Eurasia. URL: <http://www.comw.org/pda/fulltext/9709brzezinski.html> (дата звернення: 27.03.2023).

50. Brzezinski Z. The grand chessboard: American primacy and its geostrategic Imperatives. New York: Basic Books, 1997. 223 p.
51. Chomsky: A stronger NATO is the last thing we need as Russia-Ukraine war Turns 1. Truthout. URL: <https://truthout.org/articles/chomsky-a-stronger-nato-is-the-last-thing-we-need-as-russia-ukraine-war-turns-1/> (дата звернення: 14.04.2023).
52. CNN.com - Ukraine journalist's murder unsolved – May 25, 2001. Breaking news, Latest news and videos | CNN. URL: <https://edition.cnn.com/2001/WORLD/europe/05/25/ukraine.gongadze/index.html> (дата звернення: 18.05.2023).
53. Cochrane E. The Senate passes a spending bill that includes nearly \$50 billion in aid for Ukraine. The New York Times. URL: <https://www.nytimes.com/2022/12/23/world/europe/the-senate-passes-a-spending-bill-that-includes-nearly-50-billion-in-aid-for-ukraine.html> (дата звернення: 04.04.2023).
54. Donald Trump expounds on his foreign policy views. The New York Times URL: http://www.nytimes.com/2016/03/27/us/politics/donald-trump-transcript.html?_r=2 (дата звернення: 16.03.2023).
55. Dropp K., Kertzer J. D., Zeitzoff T. The less Americans know about Ukraine's location, the more they want U.S. to intervene. Washington Post. URL: <https://www.washingtonpost.com/news/monkey-cage/wp/2014/04/07/the-less-americans-know-about-ukraines-location-the-more-they-want-u-s-to-intervene/> (дата звернення: 18.05.2023).
56. Ease of doing business in Ukraine – 2022 Data – 2023 Forecast – 2008-2021 Historical. Trading economics | 20 million indicators from 196 countries. URL: <https://tradingeconomics.com/ukraine/ease-of-doing-business> (дата звернення: 18.05.2023).
57. Endicott M. Propaganda's new goals: Create confusion, Sow Doubt. U.S. News & World report L.P. 2017. URL: <https://www.usnews.com/news/national-news/articles/2017-01-31/russian-propagandas-new-goals-create-confusion-sow-doubt>.
58. Etymology, origin and meaning of image by etymonline. Etymonline - Online etymology dictionary. URL: <https://www.etymonline.com/word/image> (дата звернення: 04.06.2023).
59. Goldenziel J. The Russia-Ukraine information war has more fronts than you think. Forbes. URL:

- <https://www.forbes.com/sites/jillgoldenziel/2022/03/31/the-russia-ukraine-information-war-has-more-fronts-than-you-think/?sh=24bbb8c9a1e2> (дата звернення: 02.04.2023).
60. 'I Will Not Vote For One More Dollar To Ukraine': Matt Gaetz Slams US Aid. Forbes Breaking News. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=qb0acQMwLw0>
 61. Impact of Russia-Ukraine war on nation brands - Bloom Consulting. Bloom Consulting – Journal. URL: <https://www.bloom-consulting.com/journal/impact-of-russia-ukraine-war-on-nation-brands/> (дата звернення: 15.05.2023).
 62. Madhani A. Ukraine aid support softens in the US: AP-NORC poll. AP News. URL: <https://apnews.com/article/russia-ukraine-biden-politics-poland-33095abf76875b60ebab3ddf4eede188> (дата звернення: 17.04.2023).
 63. Marjorie Taylor Greene says Ukraine won't get more U.S. aid under GOP. Axios. URL: <https://www.axios.com/2022/11/05/marjorie-taylor-greene-ukraine-aid-republicans>
 64. Martin, I. M. Measuring a multi-dimensional construct: Country Image / Martin, I.M., Eroglu, S. // Journal of business research, – 1993. – Vol. 28. – pp. 191–210. – 193 p.
 65. Matza B. M. Ron DeSantis says his Ukraine remarks 'mischaracterised'. BBC News. URL: <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-65047556> (дата звернення: 17.04.2023).
 66. Mohamed Younis. One year later, Americans still stand by Ukraine. Gallup.com. URL: <https://news.gallup.com/poll/469328/one-year-later-americans-stand-ukraine.aspx> (дата звернення: 04.06.2023)
 67. Noam Chomsky on How To Prevent World War III. Current Affairs. URL: <https://www.currentaffairs.org/2022/04/noam-chomsky-on-how-to-prevent-world-war-iii>
 68. Noam Chomsky: Russia's war against Ukraine has accelerated the doomsday clock. Truthout. URL: <https://truthout.org/articles/noam-chomsky-russias-war-against-ukraine-has-accelerated-the-doomsday-clock/> (дата звернення: 18.04.2023).
 69. Opinion | Republicans don't have to write a 'Blank Check' for Ukraine. Politico. URL:

- <https://www.politico.com/news/magazine/2022/11/17/republicans-dont-have-to-write-a-blank-check-for-ukraine-00069160> (дата звернення: 17.04.2023).
70. Pace J. Ukraine's Zelensky: Any Russian victory could be perilous. AP NEWS. URL:<https://apnews.com/article/ukraine-zelensky-russia-putin-bakhmut-2334ec3a5b74d3cc3c4e012db71920e5> (дата звернення: 05.06.2023).
 71. Political, social and economic conditions of development of contemporary Ukraine and its regions. Lublin : Wydawnictwo KUL, 2016. 168 с.
 72. Prus-Wojciechowska J. Margarita Simonian. Usta Kremla / J. Prus-Wojciechowska // Polityka. –19. 02. 2011.
 73. Ray M. Viktor Yanukovich | Facts, biography & flight to Russia. Encyclopedia Britannica. URL: <https://www.britannica.com/biography/Viktor-Yanukovich> (дата звернення: 18.05.2023).
 74. Rep. Marjorie Taylor Greene on Twitter. URL: <https://twitter.com/i/status/1593317669142503426>
 75. S.3522 - Ukraine Democracy Defense Lend-Lease Act of 2022. Congress.gov. URL: <https://www.congress.gov/bill/117th-congress/senate-bill/3522/text>
 76. Same Roots Nourish Russia And Ukraine. June 28, 1994. The New York Times. URL: <https://www.nytimes.com/1994/06/28/opinion/1-same-roots-nourish-russia-and-ukraine-521140.html>
 77. Support for Ukraine aid softens in U.S. public, poll says. PBS NewsHour. URL: <https://www.pbs.org/newshour/politics/support-for-ukraine-aid-softens-in-u-s-public-poll-says> (дата звернення: 17.04.2023).
 78. System medialny Rosji. prezi.com. URL: <https://prezi.com/sz4xelbpciap/system-medialny-rosji> (дата звернення: 04.06.2023).
 79. Telhami S. Americans show signs of impatience with Ukraine war. Brookings. URL: <https://www.brookings.edu/blog/order-from-chaos/2023/04/28/americans-show-signs-of-impatience-with-ukraine-war/> (дата звернення: 08.06.2023).
 80. The selective prosecution of Vladimir Putin. Counterfire. URL: <https://www.counterfire.org/article/the-selective-prosecution-of-vladimir-putin/> (дата звернення: 14.04.2023).
 81. The United States contributes \$1.3 billion to support the government of Ukraine | Press release | U.S. Agency for International Development. U.S. Agency for International Development. URL: <https://www.usaid.gov/news-information/press-releases/jun-30-2022-united-sta>

- tes-contributes-13-billion-support-government-ukraine (дата звернення: 25.04.2023).
82. Trump's team of rivals, riven by distrust – Foreign policy. URL: <http://foreignpolicy.com/2016/12/14/trumps-team-of-rivals-riven-by-distrust> (дата звернення: 11.03.2023).
 83. U.S. expert says Ukraine's joining NATO won't guarantee support in case of military intervention. Співробітництво між державами Посольство Республіки Корея в Україні. URL: https://overseas.mofa.go.kr/ua-uk/brd/m_8615/view.do?seq=628015&srchFr=&srchTo=&srchWord=&srchTp=&multi_itm_seq=0&itm_seq_1=0&itm_seq_2=0&company_cd=&company_nm (дата звернення: 21.05.2023).
 84. U.S. National security strategy. October 2022. The White House. URL: <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2022/10/Biden-Harris-Administrations-National-Security-Strategy-10.2022.pdf> (дата звернення: 16.04.2023).
 85. U.S. Presidential hopeful Trump on Ukraine's possible NATO Entry: 'I wouldn't care'. RadioFreeEurope. URL: <http://www.rferl.org/a/trump-ukraine-russia-nato-germanysanctions/27191920.html> (дата звернення: 11.03.2023).
 86. U.S. Security cooperation with Ukraine. An official website of the United States government. URL: <https://www.state.gov/u-s-security-cooperation-with-ukraine/> (дата звернення: 25.04.2023).
 87. Ukraine is not the 51st state:" Marjorie Taylor Greene opposes U.S. support for the war. CBS News. URL: <https://www.cbsnews.com/video/ukraine-is-not-the-51st-state-marjorie-taylor-greene-opposes-us-support-for-the-war/#x>
 88. Ukraine's Foreign Ministry critical of US Congressman claiming Ukrainians are "cannon fodder". Ukrainian Pravda. URL: <https://www.pravda.com.ua/eng/news/2022/10/29/7374087/>
 89. Ukrinform. У Сенаті США назвали справжні цілі «Russia Today». Укрінформ – актуальні новини України та світу. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/1908568-u-senati-ssha-nazvali-spravjni-tsili-russia-today.html> (дата звернення: 25.04.2023).
 90. Ukrinform. Штати не мають жодних доказів витоку американської зброї з України – Пентагон. Укрінформ - актуальні новини України та світу. URL:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/3676542-stati-ne-maut-zodnih-dokaziv-vitoku-amerikanskoj-zbroj-z-ukraini-pentagon.html> (дата звернення: 08.06.2023).

91. Western imperial dominance and militarism will not settle Ukraine in peace. Global Times. URL: [https://www.globaltimes.cn/page/202304/1289161.shtml#:~:text=This%20de%20facto%20NATO-Russia%20conflict%20-%20the%20West's%20attempt%20to%20use%20Ukraine%20to%20%20weaken"%20Russia%20once%20and%20for%20all%20and%20then%20turn%20on%20China](https://www.globaltimes.cn/page/202304/1289161.shtml#:~:text=This%20de%20facto%20NATO-Russia%20conflict%20-%20the%20West's%20attempt%20to%20use%20Ukraine%20to%20%20weaken) (дата звернення: 21.05.2023).
92. Yuskiv, B., Karpchuk, N. (2021). Dominating concepts of Russian Federation propaganda against Ukraine (Content and collocation analyses of Russia Today), *Politologija*, № 102, Issue 2, p. 116–152. URL: <https://www.journals.vu.lt/politologija/article/view/24506>

АНОТАЦІЯ

до дипломної роботи

Тема: «**ВПЛИВ РОСІЇ НА ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИЧНОГО ІМІДЖУ УКРАЇНИ В США**».

Студента: Лішнянського Романа Андрійовича

Спеціальності: 052 Політологія

Науковий керівник: доктор історичних наук, професор, Гарань О. В.

Рецензент: _____ /

Захищена “ ____ ” _____ 2023 р.

Короткий зміст роботи:

Дипломна робота викладена на 72 сторінках, містить 4 розділи та 92 посилання у переліку використаних джерел.

Об’єктом дослідження є політичний імідж України в США.

Предметом дослідження є вплив російської пропаганди на формування іміджу України в США.

Метою роботи є виявлення і аналіз механізмів впливу РФ на формування політичного іміджу України в США.

У першому розділі роботи розглянуті теоретичні засади поняття “імідж держави”, його складові та функції.

У другому розділі проаналізований характер і масштаб впливу російських джерел масової інформації на імідж України за кордоном, зокрема у США.

У третьому розділі роботи визначається роль та значення України у міжнародному геополітичному просторі у контексті протистояння США та РФ.

У четвертому розділі описується хронологічний характер відносин між США та Україною та вплив РФ на перебіг цих відносин, зокрема у контексті формування іміджу держави.

За результатами написаної роботи було отримано висновки стосовно завдань, що були поставлені у кожному розділі.